posel zpod Žalého

1
2024
ročník
XXXIV
CENA 15 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO • PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

obsah

z obce

Slovo starosty 3
Zápis ze 8. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko 4
Oznámení pro majitele psů 7
Oznámení pro ubytovatele 8
Společenská kronika 10

spolky

Zpráva o činnosti JSDH Benecko 11
Zpráva o činnosti hasičů z Horních Štěpanic 12
Z hradního deníku paní Ruprechty 15

z regionu

Pád sněhu a ledu ze střech 17
Jak se připravit na zimní túru 18
Nové knihy 20
Zvířátka 20

historie

Ve Španělsku se děti těší na „Večer tříkrálový“ 22
Boj o pozice 25
ak vychovávat děti – Netykavky 26
Obrazy zimní horské krásy 28
Pojďte a poslyšte 32
Zimní pranostiky na leden, únor a březen 36

geologie

Variace přírody skrytá skrytá uvnitř kamenů 39

Foto na obálce: Boj s oteplováním na Benecku

posel zpod Žalého

Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno
ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 12. 2. 2024. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Slovo starosty

Vážení čtenáři Posla.

V poslední době se množí různé dohady ohledně daně z nemovitostí. Takže Vám přináším několik informací na toto téma.

Daň z nemovitostí vybírá stát a celou ji převádí na příslušnou obec. Je tedy příjmem obecního rozpočtu. Základní sazba daně je rovněž stanovená státem a obce tuto sazbu mohou navýšit stanovením místního koeficientu. V naší obci byl tento koeficient dlouhá léta na základní sazbě stanovené státem. V minulém roce se obecní zastupitelstvo rozhodlo tento koeficient navýšit, podobně to udělala celá řada obcí a měst v celém státě. Ke schválení navýšení koeficientu došlo v loňském roce na zářijovém zasedání zastupitelstva obce. Trochu mě udivuje, že řada lidí je překvapena a je to pro ně novinka, když tato informace je veřejně dostupná již téměř 5 měsíců.

Důvodem pro úpravu místního koeficientu je pochopitelně zvýšení příjmu obecního rozpočtu. Náklady na provoz obce se neustále zvyšují. Dáváme více peněz do škol, zvyšují se náklady na údržbu komunikací, veřejné osvětlení, všichni chceme nové povrchy obecních cest, opravují se obecní budovy, více nás stojí výjezdová jednotka hasičů a výdaje jdou na celou řadu dalších věcí. A myslím, že je to v obci vidět. Mimo to nás všechny zasáhly ceny energií a pociťuje to i obecní rozpočet.

Je zajímavé, že například zdražení elektřiny a plynu nebudí mezi lidmi tolik negativních emocí, jako zvýšení daně z nemovitostí. Přitom navýšení cen energií každého z nás postihuje daleko více než ta daň z nemovitostí. A navíc zisky z vysokých cen energií mnohdy končí na kontech několika miliardářů a často v daňových rájích. A daň z nemovitostí, jak už jsem uváděl, zůstává celá u nás v obci.

Přesto, že zvýšená daň nepřinese většině plátců nějaký zásadní problém, bude obec toto navýšení kompenzovat našim občanům, tedy plátcům, kteří mají v naší obci trvalý pobyt. Obyvatelé s trvalým pobytem v obci totiž již tím, že zde mají trvalé bydliště, přispívají do obecního rozpočtu. Na každého trvalého obyvatele totiž obec od státu dostává určitou částku danou zákonem o rozpočtovém určení daní. Naopak, z majitelů rekreačních chat, chalup, v poslední době přibývajících apartmánů nebo i lidí, kteří v obci léta žijí, ale trvalý pobyt si z nějakých důvodů do obce nenahlásí, z těchto obec nemá nic. Přitom jejich majitelé obecní rozpočet také zatěžují, využívají obecní komunikace, vodovody, kanalizaci, čistírnu odpadních vod, obec musí i pro ně zajistit zimní údržbu nebo likvidaci odpadů. Tak je myslím férové, aby se například zvýšenou sazbou daně z nemovitostí i tito podíleli na zabezpečení chodu obce.

Na nejbližším zasedání zastupitelstva obce budou stanoveny podmínky a postup pro vyplácení kompenzací za zvýšenou daň. Chceme, aby to bylo jak pro občany, tak pro obec, administrativně co nejjednodušší, aby nedocházelo k zatížení občanů zbytečným papírováním. Daň z nemovitostí se platí každý rok do konce května. Předpokládáme, že hned v červnu by mohlo začít vyplácení kompenzací. Nicméně podrobné informace jak to bude probíhat, budou včas veřejně dostupné na obecních stránkách, v Poslu i na vývěsních deskách.

Vážení čtenáři. Výše popsaný postup nechápejte tak, že je to namířeno proti Vám, občanům naší obce. Naopak, je to opatření, jehož smyslem je docílit toho, aby vlastníci nemo-

vitostí, kteří nemají bydliště v naší obci se více podíleli na nákladech obce. Můj postoj k výstavbě chat, chalup nebo apartmánů je dlouhodobě znám a nemění se. Já nejsem nadšený z toho, že výstavba rekreačních objektů zatěžuje naši obec a vyčerpává zastavitelnost území. Nemyslím si, že každý kdo k nám do obce rád jezdí, musí tu mít nutně svoji chalupu nebo byt. Ale obec nemá páky na to, aby tomuto trendu zabránila. Může to pouze korigovat územním plánem, ale již neovlivní, komu kdo jaký pozemek prodá.

Tak doufám, že se mi podařilo trochu vysvětlit problematiku daně z nemovitostí. Pokud někdo potřebuje k tomuto tématu podrobnější údaje, nechť se obrátí na finanční úřad.

Na závěr ještě dodávám, že své dnešní pojednání se snažím pojmout ne příliš odborně, ale spíš takovou pokud možno srozumitelnou formou. Tak mě prosím nechytejte za slovo, nechci se pasovat na nějakého vykladače zákona. K tomu jsou povoláni ji

Váš starosta

Zápis ze 8. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Benecko,

které se konalo dne 21. 12. 2023 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17:00 hodin.

8. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17:07 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 15, omluveni 0.

1) Schválení a) programu zasedání, b) ověřovatelů zápisu: Ing. Dana Hásková, Petr Wiesner, c) zapisovatelky: E. Nováková.

   Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje: a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Ing. Dana Hásková, Petr Wiesner, c) zapisovatelku: E. Nováková.

   Výsledek hlasování: Pro 15 Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

2) Schválení zápisu z 7. zasedání zastupitelstva obce ze dne 20.11. 2023.

   Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje zápis ze 7. zasedání zastupitelstva obce

   Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 2 schváleno.

3) Schválení rozhodování rady obce ze dne. 27. 11. 2023.

   Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozhodování rady obce ze dne 27. 11. 2023.

   Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 3 schváleno.

4) Příspěvek na prodejnu v D. Štěpanicích. Zastupitelé byli seznámeni se žádostí pana Zollmana o příspěvek na provoz prodejny v Dolních Štěpanicích.

   Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje příspěvek ve výši 2000,- Kč měsíčně na provoz prodejny v Dolních Štěpanicích pro rok 2024.

   Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0.

   Usnesení č. 4 schváleno.

5) Projednání a schválení smlouvy na právní pomoc.

Starosta seznámil zastupitele s návrhem smlouvy na právní pomoc s advokátní kanceláří KVB. Již v minulosti jsme využili jejich pomoc v souvislosti s podáváním informací podle Zákona č. 106/1999 o svobodném přístupu k informacím. Cena služby je 23 900,- Kč ročně. Důvodem jsou opět množící se žádosti občanů o různé informace. Některé požadavky však mohou kolidovat s jinými zákony, například se zákonem na ochranu osobních údajů.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje uzavření smlouvy na právní pomoc s advokátní kanceláří KVB za cenu 23 900,- Kč ročně.

Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 5 schváleno.

6) Účetní a rozpočtové záležitosti.

a) Změna rozpočtu č. 6/2023 – rozpočtové opatření č.6 Příjmy: Položka 4116 Ostatní neinvestiční přijaté transfery (Kompenzace ztrát na území KRNAP /+/ 44 365,- Kč, 1211 Příjem daně z přidané hodnoty /-/ 44 365,- Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka 4111–4122 Neinvestiční transfery, položka 4213 a 4216 Investiční transfery, položka 1111–2412. Přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: /2143-6409, položka: 2111–4999. Výdaje: Položka 2212 Silnice /+/ 44 365,- Kč, 3639 Komunální služby /-/ 44 365- Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: položka 5001–6999, paragraf: 2143-6409. Změnou č. 6/2023 rozpočtové opatření č. 6 nebudou navýšeny příjmy ani výdaje rozpočtu obce.

Návrh usnesení Zastupitelstvo schvaluje změnu rozpočtu č. 6/2023 rozpočtových opatření č. 6.

Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 6 a) schváleno.

b) Kompetence rady obce. Zastupitelstvo obce stanovuje:

V souladu s § 102 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů kompetenci rady obce k provádění změn rozpočtu a rozpočtových opatření v následujícím rozsahu:

Navýšení závazných ukazatelů v rámci třídy 4 (přijaté dotace) u rozpočtového zapojení účelových dotací v případě, že zastupitelstvo schválilo účast obce při podání žádosti o transfer nebo jsou transfery poskytovány na základě právních předpisů. Tyto prostředky rada obce zapojuje do výdajů.

Do výše 100 000,- Kč u jednotlivých závazných ukazatelů, jsou-li vyvolána organizačními změnami, pokud tyto změny nevyvolávají další nároky na finanční prostředky obce. Jedná se o přesuny mezi paragrafy a položkami v paragrafech, přičemž celkový rozpočet výdajů se nezvyšuje.

Navýšení závazného ukazatele o částku v případě potřeby vyšší než 100 000,- Kč a to jen v případech, kdy zapojení výdaje vyžaduje nutný výdaj na zajištění chodu obce, v případě havárií nebo stavu nouze, výdaj k odvrácení možných škod, dále když včasné

neprovedení úhrady je vázáno penalizací a dopady penalizací mohou výrazně překročit případná rizika z neoprávněné úhrady a k dalším případů zabránění škod. Dále jen v případě úhrady pokut, penále a dalších nutných výdajů, kdy schválení rozpočtového opatření je nezbytné a má jen formální charakter, protože výdaj musí být realizován. Zastupitelstvo si vyhrazuje právo na informaci o každé změně rozpočtu a rozpočtovém opatření provedených v kompetenci rady na nejbližším zasedání zastupitelstva konaném po schválení změny rozpočtu a rozpočtového opatření radou obce.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje kompetenci rady obce k provádění změn rozpočtu a rozpočtových opatření.

Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0. Usnesení č. 6 b) schváleno.

7) Schválení rozpočtu obce na rok 2024.

Rozpočet na rok 2024 vychází ze střednědobého výhledu obce a z hospodaření obce roku 2023. Rozpočet je sestaven jako přebytkový. Rozdíl mezi příjmy a výdaji je určen ke splácení úvěrů. V návrhu rozpočtu jsou navrženy příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím a ostatní výdaje obce v členění dle rozpočtové skladby. Návrh rozpočtu byl projednán finančním výborem a radou obce, byl zveřejněn na úřední desce obce a na a internetových stránkách obce.

Celkové příjmy rozpočtu na rok 2024: 41 000 000,- Kč. Celkové výdaje rozpočtu na rok 2024: 37 000 000,- Kč. Rozdíl příjmy / výdaje:4 000 000,- Kč. Splátky úvěrů na rok 2024: 1 000 000,- Kč.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje rozpočet Obce Benecko na rok 2024.

Výsledek hlasování: Pro 15. Proti 0. Zdržel se 0. Usnesení č. 7 schváleno.

8) Schválení upravené ceny za elektropřípojku na parkovišti.

Pan Hamáček prostřednictvím advokátní kanceláře, která ho zastupuje, děkuje obci za nacenění elektropřípojky, považuje toto za odpovídající, ale je potřeba doplnit, že nad rámec nabídky je třeba započítat poplatek ČEZ za připojení ve výši 12 500,- Kč, úhradu za vyřízení administrativních úkonů spojených s vyřízením povolení a čas, který s tím strávil včetně náhrady za cesty na dotčené orgány, náklady na zřízení zděné budky na elektrometr a další drobné práce okolo budky. Navrhuje cenu elektropřípojky schválenou na zasedání obce dne 20. 11. 2023 navýšit o 50 000,- Kč.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje navýšení ceny pro odkup elektropřípojky na parkovišti na Benecku z původních 154 000,- Kč na 204 000,- Kč

Výsledek hlasování: Pro 14 Proti 0. Zdržel se 1.(A. Hanušová). Usnesení č. 8 schváleno.

9) Různé.

a) Pozemkové záležitosti: Manželé Pacholíkovi požádali o odkup pozemku p. č. 455/11 v k.ú. Benecko. Jde o cestu k čp. 147 Benecko. Majitelé sousedních pozemků s prodejem nesouhlasí z důvodu přístupu k části svých pozemků. Rada prodej nedoporučila jde o obecní cestu. V příštím roce se plánuje zpevnění cesty a odvodnění. Odešel Z. Jebavý.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje zpevnění a odvodnění cesty v příštím roce na pozemku p. č. 455/11.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 4 schváleno.

b) Radar v Dolních Štěpanicích.

Bylo požádáno na odbor dopravy o souhlas s přemístěním měřiče rychlosti v Dolních Štěpanicích a zároveň o umístění tabulí s nápisem měření rychlosti a konec měření rychlosti. Zkušenosti ukazují, že tabule mají mnohdy větší vliv na snížení rychlosti než samotný radar. Bylo nám povoleno přemístění měřiče rychlosti, cedule povoleny nebyly.

Zastupitelé berou na vědomí.

c) Prodej dřeva.

Z obecního lesa v lokalitě Žalý bylo vytěženo 140 m^3 smrkového dřeva napadeného kůrovcem. Z toho je cca 30 m^3 paliva.

Návrh usnesení – Palivové dřevo nabídnout zájemcům za cenu obvyklou, ostatní dřevo prodat zájemcům dle nejvýhodnější nabídky. Část dřeva si ponechá obec pro výrobu a opravu mobiliáře po obci. O konkrétním prodeji dřeva rozhodne rada obce.

Návrh usnesení: Zastupitelstvo schvaluje navržený postup při prodeji dřeva.

Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.

Usnesení č. 9 c) schváleno.

Závěr. Starosta poděkoval přítomným za účast, poděkoval zastupitelům, zaměstnancům, hasičům, místním spolkům a všem občanům za práci pro obec. Popřál hezké svátky, hodně zdraví v novém roce a v 18:30 ukončil zasedání zastupitelstva.

Oznámení pro majitele psů

Poplatek ze psů na rok 2024 je splatný do 31. 3. 2024 – viz. vyhláška

Obec Benecko Zastupitelstvo obce Benecko

Obecně závazná vyhláška obce Benecko č. 7/2023 o místním poplatku ze psů

Zastupitelstvo obce Benecko se na svém zasedání dne 20. listopadu 2023 usneslo vydat na základě § 14 zákona č. 565/1990 Sb. , o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích"), a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb. , o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku (dále jen „vyhláška"):

Čl. 1 Úvodní ustanovení

(1) Obec Benecko touto vyhláškou zavádí místní poplatek ze psů (dále jen „poplatek").

(2) Poplatkovým obdobím poplatku je kalendářní rok[1].

(3) Správcem poplatku je obecní úřad[2].

Čl. 2 Předmět poplatku a poplatník

(1) Poplatek ze psů platí držitel psa. Držitelem je pro účely tohoto poplatku osoba, která je přihlášená nebo má sídlo na území České republiky (dále jen „poplatník"); poplatek ze psů platí poplatník obci příslušné podle svého místa přihlášení nebo sídla[3].

(2) Poplatek ze psů se platí ze psů starších 3 měsíců[4].

Čl. 3 Ohlašovací povinnost

(1) Poplatník je povinen podat správci poplatku ohlášení nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy se pes stal starším 3 měsíců, nebo ode dne, kdy nabyl psa staršího 3 měsíců; údaje uváděné v ohlášení upravuje zákon[5].

(2) Dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je poplatník povinen tuto změnu oznámit do 15 dnů ode dne, kdy nastala[6].

Čl. 4 Sazba poplatku

(1) Sazba poplatku za kalendářní rok činí:

a) za jednoho psa 200 Kč,

b) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele 200 Kč,

c) za psa, jehož držitelem je osoba starší 65 let, 200 Kč,

d) za druhého a každého dalšího psa téhož držitele, kterým je osoba starší 65 let, 200 Kč.

(2) V případě trvání poplatkové povinnosti po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců[7].

Čl. 5 Splatnost poplatku

(1) Poplatek je splatný nejpozději do 31. března příslušného kalendářního roku.

(2) Vznikne-li poplatková povinnost po datu splatnosti uvedeném v odstavci 1, je poplatek splatný nejpozději do patnáctého dne měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém poplatková povinnost vznikla.

(3) Lhůta splatnosti neskončí poplatníkovi dříve než lhůta pro podání ohlášení podle čl. 3 odst. 1 této vyhlášky.

Čl. 6 Osvobození

(1) Od poplatku ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby, osoba, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek pro zvířata nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis[8].

(2) V případě, že poplatník nesplní povinnost ohlásit údaj rozhodný pro osvobození ve lhůtách stanovených touto vyhláškou nebo zákonem, nárok na osvobození zaniká[9].

Čl. 7 Přechodné a zrušovací ustanovení

(1) Poplatkové povinnosti vzniklé před nabytím účinnosti této vyhlášky se posuzují podle dosavadních právních předpisů.

(2) Zrušuje se Obecně závazná vyhláška obce Benecko č. 1/2019, o místním poplatku ze psů, ze dne 20. listopadu 2019.

Čl. 8 Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2024.

Ing. Jaroslav Mejsnar v. r. starosta

Bc. Zdeněk Jebavý v. r. místostarosta

1 § 2 odst. 5 zákona o místních poplatcích
2 § 15 odst. 1 zákona o místních poplatcích
3 § 2 odst. 1 a 4 zákona o místních poplatcích
4 § 2 odst. 2 zákona o místních poplatcích
5 § 14a odst. 1 a 2 zákona o místních poplatcích; v ohlášení poplatník uvede zejména své identifikační údaje a skutečnosti rozhodné pro stanovení poplatku
6 § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích
7 § 2 odst. 3 zákona o místních poplatcích
8 § 2 odst. 2 zákona o místních poplatcích
9 § 14a odst. 6 zákona o místních poplatcích

Oznámení pro ubytovatele

Poplatek z pobytu za zimní sezónu je splatný do 31. 5. 2024 – viz. vyhláška

Obec Benecko Zastupitelstvo obce Benecko

Obecně závazná vyhláška obce Benecko č. 6/2023 o místním poplatku z pobytu

Zastupitelstvo obce Benecko se na svém zasedání dne 20. listopadu 2023 usneslo vydat na základě § 14 zákona č. 565/1990 Sb. , o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích"), a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb. , o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku (dále jen „vyhláška"):

Čl. 1 Úvodní ustanovení

(1) Obec Benecko touto vyhláškou zavádí místní poplatek z pobytu (dále jen „poplatek“).

(2) Správcem poplatku je obecní úřad[1].

Čl. 2 Předmět, poplatník a plátce poplatku

(1) Předmětem poplatku je úplatný pobyt trvající nejvýše 60 po sobě jdoucích kalendářních dnů u jednotlivého poskytovatele pobytu. Předmětem poplatku není pobyt, při kterém je na základě zákona omezována osobní svoboda, a pobyt ve zdravotnickém zařízení poskytovatele lůžkové péče, pokud je tento pobyt hrazenou zdravotní službou podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění nebo pokud je její součástí, s výjimkou lázeňské léčebně rehabilitační péče[2].

(2) Poplatníkem poplatku je osoba, která v obci není přihlášená (dále jen „poplatník“)[3].

(3) Plátcem poplatku je poskytovatel úplatného pobytu (dále jen „plátce“). Plátce je povinen vybrat poplatek od poplatníka[4].

Čl. 3 Ohlašovací povinnost

(1) Plátce je povinen podat správci poplatku ohlášení nejpozději do 15 dnů od zahájení činnosti spočívající v poskytování úplatného pobytu; údaje uváděné v ohlášení upravuje zákon[5].

(2) Dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je plátce povinen tuto změnu oznámit do 15 dnů ode dne, kdy nastala[6].

Čl. 4 Evidenční povinnost

Evidenční povinnost plátce, včetně povinnosti vést evidenční knihu, upravuje zákon[7].

Čl. 5 Sazba poplatku

Sazba poplatku činí 30 Kč za každý započatý den pobytu, s výjimkou dne počátku pobytu.

Čl. 6 Splatnost poplatku

Plátce odvede správci poplatku vybraný poplatek

a) za zimní období (tzn. období od 1. 10 jednoho kalendářního roku do 31. 3. bezprostředně následujícího roku) nejpozději do 30 dnů po skončení takového zimního období;

b) za letní období (tzn. období od 1. 4. do 30. 9. téhož kalendářního roku) nejpozději do 30 dnů po skončení takového letního období.

Čl. 7 Osvobození

Od poplatku z pobytu jsou osvobozeny osoby vymezené v zákoně o místních poplatcích[8].

Čl. 8 Přechodné a zrušovací ustanovení

(1) Poplatkové povinnosti vzniklé před nabytím účinnosti této vyhlášky se posuzují podle dosavadních právních předpisů.

(2) Zrušuje se Obecně závazná vyhláška obce Benecko č. 3/2021, o místním poplatku z pobytu, ze dne 7. prosince 2021.

Čl. 9 Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2024.

Ing. Jaroslav Mejsnar v. r. starosta

Bc. Zdeněk Jebavý v. r. místostarosta

1 § 15 odst. 1 zákona o místních poplatcích
2 § 3a zákona o místních poplatcích
3 § 3 zákona o místních poplatcích
4 § 3f zákona o místních poplatcích
5 § 14a odst. 1 a 2 zákona o místních poplatcích; v ohlášení plátce uvede zejména své identifikační údaje a skutečnosti rozhodné pro stanovení poplatku
6 § 14a odst. 4 zákona o místních poplatcích
7 § 3g a § 3h zákona o místních poplatcích
8 § 3b zákona o místních poplatcích

Hledáme členy do volebních komisí
Kdo má zájem volejte na obecní úřad Benecko.
Tel. : 481 58 26 25

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v listopadu 2023

Trýznová Emilie, Dolní Štěpanice	94
Kolačná Ludmila, Rychlov	88
Sůva Antonín, Benecko	87
Šírová Helena, Rychlov	87
Faistaverová Věra, Dolní Štěpanice	84
Nýdrlová Jaruška, Rychlov	80
Jerie Jiří, Mrklov	80
Krausová Alena, Benecko	79
Faistaver Pavel, Dolní Štěpanice	79
Mencl Stanislav, Mrklov	78
Fajstavr Václav, Mrklov	76
Žďára Ivan, Štěpanická Lhota	75
Jerie Miloslav, Benecko	75

Jubilea v prosinci 2023

Jindříšková Marie, Dolní Štěpanice	92
Pochopová Eva, Dolní Štěpanice	88
Hilpert Jiří, Benecko	84
Malíková Božena, Dolní Štěpanice	80
Honců Jan, Mrklov,	79
Urbanec Miloslav, Benecko	77
Šulcová Věra, Dolní Štěpanice	76

Foto: Petr Toman

Zpráva o činnosti JSDH Benecko

Naše výjezdová jednotka se skládá z 19 členů, z toho je dislokováno 10 na stanici Benecko, 9 na stanici v Dolních Štěpanicích. V roce 2023 zasahovala u celkem 24 událostí. Jednalo se 16× o technickou pomoc, 3× požár, 2× dopravní nehodu, 1× ostatní pomoc a 2 plané poplachy.

V naší obci máme nejvíce výjezdů v zimním období, kdy odstraňujeme popadané stromy a vyprošťujeme zapadlá vozidla. V letních měsících naváží pitnou vodu, myjeme obecní prostory, udržujeme zdroje požární vody. Dále pořádáme tématické ukázky techniky pro veřejnost, převážně pro děti. Žáci ze štěpanické školy si vyzkoušeli požární útok, jak funguje příruční hasicí přístroj nebo sílu cisternového navijáku. Děti ze spolku Rarach se zase zúčastnili fingované dopravní nehody, kde byly zastoupeny všechny složky IZS.

Pravidelně se účastníme školení, udržujeme techniku a zdokonalujeme se v nových postupech.

Tyto činnosti vykonávají členové ve svém volném čase za což každému patří veliký dík, neboť v ročním součtu hodin se nejedná o zanedbatelné číslo.

V loňském roce byla největší investicí „nová“ cisterna Scania (r. v. 2001) která nahradila již vysloužilé vozy Škoda 706 RTH. Vozidlo pojme 3000 litrů vody a 400 litrů pěnidla. Uveze až 6 hasičů a svojí akceschopností je se starými „Erťáky“ nesrovnatelné. Hasiči z Dolních Štěpanic na něm odvedly obrovský kus práce, takže by mu 23 let nikdo nehádal. 5. 5. 2024 nám nejen novou cisternu posvětí pan farář, takže jste všichni srdečně zváni na mši s následnou ukázkou techniky a menším doprovodným programem.

Dovolte mi popřát vám za celou výjezdovou jednotku mnoho zdraví v novém roce a doufejme, že nás budete potřebovat co nejméně, nejlépe vůbec.

Za JSDH

Petr Wiesner

Zpráva o činnosti za rok 2023

Výroční valná hromada 6. 1. 2024

Vážené hasičky, hasiči, vážení hosté.

Rok 2023 je již minulostí, avšak událostí bylo dosti. Zmínil bych ty nejdůležitější. Válka na Ukrajině pořád trvá. Tu jsem okomentoval minule, nebudu se již k tomu vracet. Ale bohužel začátkem října minulého roku došlo ze strany Palestinské militantní skupiny Hamás k útoku na Izrael. Ten se pochopitelně bránil. Boje tam trvají stále. Avšak vojenské odpovědi Izraele se zdají být poněkud přehnané, až neospravedlnitelné. Spor v těchto místech započal vznikem státu Izrael v roce 1948 odsunem Palestinců a nepokoje tam trvají dodnes. V roce 2022 vláda Izraele podpořila stavbu a rozšiřování osad na palestinských územích. Takže opět nic není černobílé.

K velmi smutné události došlo ke konci roku v Praze na Karlově Univerzitě, kdy pravděpodobně duševně nemocný občan zastřelil několik studentů a pak i sebe. Už se k nám v plné síle dostává americká demokracie.

Ve zdravotnictví se postupně ve vedení střídají pan Covid s paní Chřipkou. V roce 2024 nás čekají volby do krajů a Evropského parlamentu. Přeji všem selský rozum a pevnou ruku.

A nyní již k vlastní činnosti sboru a stavu členské základny. Naše členská základna čítá k dnešnímu dni 67 členů, z toho 35 mužů, 22 žen a mladých hasičů s dorostem máme 10. Bohužel 15. března nás po delší nemoci opustil dlouholetý člen našeho sboru, bratr Slávek Honců. Čest jeho památce.

A nyní již k vlastní činnosti. Covidová opatření se postupně rozvolňují. Společenský život se pomalu vrací zpět, do doby předcovidové. Takže začátkem ledna jsme zajeli na výroční valnou hromadu do Valtěřic. Zde byly navázány velmi přátelské sousedské vztahy. Pro mrklovský Sokol připravili na Dupárně malé občerstvení na jejich výroční schůzi. Dále následovala naše výroční valná hromada a to 7. ledna. 2023. Na ni nás, mimo jiné , přijel navštívit i zástupce okresu bratr Miksánek a přivezl s sebou i zástupce tisku paní Nutilovou. Třetí sobota v lednu již tradičně patří hasičskému plesu v Dolních Štěpanicích. A další sobotu jsme jeli podpořit hasiče do Horní Branné na jejich ples. Z kraje února jsme si na Dupárně zaschůzovali. Další víkend jsme uspořádali závody na čemkoli. A večer jsme si jeli zaplesat k hasičům do Víchové. 18. února i přes méně příznivé počasí, jsme opět zorganizovali vesnickou zabíjačku. Odpoledne a navečer nám tam opět zahráli skoropražští harmonikáři. Z kraje března promítali sokolové Mrklov staré filmy v bývalé škole v Horních Štěpanicích. My jim k tomu zajišťovali občerstvení. Další den jsme plesali v Křižlicích. Koncem března si na Dupárně udělala schůzi část zaměstnanců firmy Devro i s malým občerstvením. Duben již patřil brigádám. Hlavně se v areálu dodělávala zámková dlažba. Koncem dubna si u nás udělali výroční schůzi místní myslivci. A 30. dubna se tradičně upálila další slámová čarodějnice. Květen byl dosti brigádový. No však se taky

finišovalo do pouti. Dodělala se zámková dlažba. Položily se schody ke hrací boudě. Stihl se i malý výlet s mrklovskými Sokoly. Cvičilo se s mládeží. 8. května při tradičním pochodu na Žalý, jsme účastníkům poskytli malé občerstvení. 14. května pořádal místní pan farář opět Farafest na podporu křižlického kostela, tentokráte v Křižlicích. 20. května uskutečnili hasiči a obec z Horní Branné výlet na kolách s názvem „ Krajem spisovatele Josefa Šíra.“ A opět jsme zde zajišťovali kontrolu č. 1. Na této akci se osvědčila česneková polévka. Ještě se na Dupárně provedlo sekání trávy, betonovaní prahů, sváření zábradlí. Koncem května jsme přivezli houpačky a kolotoč. A již to začalo. 2. června jsme soutěžili na okrskové soutěži v Horní Branné. Další den si u nás na pouťové zábavě zahrál Nanovor. V neděli si zahrál místní Rejžák. A na občerstvení ke klasickým buřtům z udírny a česnekové polévce přibyly grilované maso a pikantní klobásy. Kolotoč, střelnice a houpačky jely na plný výkon. V pondělí na dozvuky hrál opět Rejžák a namísto masa a klobás se pekly bramboráky. Počasí na celé pouťové klání dopadlo dobře, tak bych za to chtěl poděkovat sv. Floriánovi. Tímto nám práce zdaleka nekončili. Zdemontovali jsme houpačky a vrátili je do Víchové. Děkuji Víchovským hasičům za jejich zapůjčení. Dále jsme zajistili pro schůzi mrklovských Sokolů občerstvení. S mladými hasiči se jelo na soutěž do Martinic. Další sobotu, již po druhé, slavila Ruprechta na Dupárně narozeniny. Nejdříve se děti prošli pohádkovou stezkou přes naši vesnici. Večer pro dospělé zahrál Rejžák a Tampelband. Vzhledem k mladému věku Ruprechty, cca 700 roků, by narozeniny na Dupárně mohla slavit ještě mnoho let. A opět následovala další práce. Zdemontovali jsme kolotoč a odvezli do Mrklovské hasičárny. Koncem června jsme vyčistili s mladými hasičskou nádrž. A ještě se stihlo před prázdninové grilování. Začátek července patří již tradičně pouti v Mrklově. Hrál Rejžák a parta country ze Semil. Dokonce si mrklovští pořídili taneční parket. Holt na trávě a nakloněné rovině se špatně tancovalo. Konec července také tradičně patří zase Benecké pouti. A kdyby celé léto nezapršelo, tak si můžeme býti jistí, že na Beneckou pouť sprchne. Tentokráte jsme zmokli hned dvakrát. A pořádně. Poprvé při soutěži. Podruhé při taneční zábavě. To pršelo nejen ze shora, ale zprava, zleva a snad i zespoda. Poprvé jsem viděl z bubnů vylévat vodu. Ale jak se říká – konec dobrý, všechno dobré. A díky švestkovým lékům se ani moc nemarodilo. V srpnu se slavily jedny čtyřicetiny, dvoje padesátiny a jedny šedesátiny. 18. srpna si u nás na Dupárna festu zahrály kapely Sjetá Liška, Rejžák, S nad váhou a Alibi rock. Počasí nám opět vyšlo dobře. V září se ještě slavily jedny čtyřicetiny a jedny pětaosmdesátiny. Z kraje října se na nás přijeli podívat kolegové z Beneckensteinu. Pro Dolnoštěpanické důchodce jsme v klubovně připravili malé občerstvení. A ještě jsme stihli sokolský výlet

z Vítkovic na Dupárnu. V listopadu jsme obsluhovali myslivce před a po honu. Z kraje prosince k nám zavítal Mikuláš s čerty a zároveň se rozsvítil vánoční stromek. 9. prosince jsme měli členskou schůzi a ještě se stihlo dojít na Benecko, na výroční schůzi hasičů. Pro zastupitele na jejich zasedání jsme připravili občerstvení. 29. jsme zorganizovali předsilvestr, hrál nám světoznámý harmonikář z Dolních Štěpanic pan R. K. A ten pravý silvestr letos opět vyšel na 31. prosince.

Pravidelně se účastníme okresního shromáždění delegátů v Semilech a okrskových schůzí. Naše technika je zazimovaná a funkční. Během roku navštěvujeme s malými balíčky dříve narozené jubilanty. Výborové schůze míváme každý první pátek v měsíci. Téměř jsme dokončili práce v areálu, kde je stále co vylepšovat. Pravidelně zpravidla před prázdninami a ještě v průběhu nich provádíme čištění vodní nádrže. Děkujeme obci za podporu naší mládeže i našeho SDH a ostatním dárcům. Děkujeme také sv. Floriánu za duchovní výpomoc. Rok 2023, byl brigádnicky dosti zatížen, a tak součet všech hodin za celý rok činil cca 1710 vč. mládeže a nehasičů. Za to patří velký dík všem.

A na závěr ještě trochu astrologie. Rok 2024 přinese změny a nový pohled na život pro všechna znamení. Pro oblast práce a financí se předpovídá úspěch, ke kterému však bude zapotřebí vytrvalého úsilí. Štěstí se přikloní romantickým vztahům. V první polovině roku se energie ustálí a vznikne ideální doba k podnikání, práci a ke studiu. Ve druhé polovině roku se spíše budeme věnovat budováním rodinných hodnot. A věnujte si dostatek času také pro sebe. Buďte prostě sami sebou.

Podle čínského horoskopu bude rok 2024 ve znamení Dřevěného draka. Jeho vláda začíná sice až 10. února, ale jeho energie jsou tak silné, že je pocítíme už z kraje ledna. Drak je nejsilnější znamení celého čínského zvěrokruhu známé svou silou, moudrostí, poctivostí, laskavostí, příznivým vývojem a úspěchem. Mělo by nám přinést hojnost, růst, prosperitu a nové příležitosti. Důležité je věřit v sebe a své schopnosti. Energie Draka Vás ve Vašem úsilí podpoří. Ale pozor. Vynaložené úsilí by také měla vyvážit relaxace a odpočinek. Je důležité být ve fyzické a duševní kondici. Jedině tam můžeme energii Draka zcela beze zbytku využít ve svůj prospěch. Proto by bylo dobré věnovat se kromě fyzické zdatnosti také meditacím, joze nebo tai-či.

Šťastný nový rok 2024, vesmírné štěstí, pozitivní mysl, pevné zdraví a hodně úspěchů Vám všem přeje Zdeněk Jebavý – starosta sboru.

Děkuji za pozornost.

Z hradního deníku paní Ruprechty

Milí hradní přátelé,

srdečně vás zdravíme z hradu. V tomto čísle Posla bychom Vás rádi informovali o naší poslední akci na hradě na konci roku a tou byl 30. prosince Silvestr.

Silvestr na hradě byl letos poněkud netradiční. Původní plán, kdy jsme se s rytířem Hubertem chtěli sejít s dětmi a se svými přáteli, se neuskutečnil podle očekávání. V podhradí v sobotu 30. prosince pršelo, a tak se nikomu nechtělo vylézt z chalup ven.

Na hradě však neprší, vždyť to má Ruprechta domluvené se samotným pánem hor Krakonošem. Na to však nikdo z vás nepomyslel. Takže i sobotní rozloučení se starým rokem proběhlo bez deště. Na hrad dorazily dvě početné skupiny dětí i dospělých. Jednalo se však o náhodné návštěvníky hradu, kteří se na poslední chvíli rozhodli strávit zde odpoledne. Dalo by se říci, že silvestrovské setkání bylo na celonárodní i mezinárodní úrovni. Ruprechta s Hubertem se seznámili s dětmi od Brna, Berouna, Prahy a kdoví odkud ještě z ČR. Oba se však seznámili také s dětmi a jejich rodiči žijícími v Norsku. Ruprechta se od dětí dozvěděla, že v Norsku nenosí dárky Ježíšek, ale skřítek Julenissen.

Když už jsme měli na hradě tolik dětí, tak to chtělo něco netradičního, než jenom posedávat u ohýnku a vyprávět dětem o bílé paní a rytíři Hubertovi. Uskutečnili jsme proto silvestrovskou prohlídku celého hradu. Vystoupali jsme na věž, obhlédli společně peklo, užili si krásného výhledu na zapadající slunce a povyprávěli jsme si o tom nejzajímavějším z hradní historie.

Odpoledne bylo krásné, počasí nám přálo, buřtíky z ohně nám chutnaly. S Hubertem jsme byli moc rádi, že děti ze všech koutů republiky i dalekého Norska zavítaly na náš hrad zrovna na náš Silvestr. Rádi jsme dětem i rodičům zpříjemnili odpoledne a zabavili jejich děti.

V sobotu 13. ledna 2024 se na hradě uskutečnila první letošní soukromá prohlídka hradu. Navštívila nás parta nadšených vodáků, které zimní počasí zlákalo k návštěvě Krkonoš. Po plánovaném výstupu na Žalý se přímo nabízelo zakončit odpoledne na našem hradě. Společně jsme u ohně poseděli, povyprávěli si o hradní historii a společně jsme si připili z krásných hradních pohárů k novému roku.

Všem svým přátelům do nového roku přejeme hodně lásky, zdraví a štěstí, ať Vás spokojenost provází celým rokem. Budeme se na Vás těšit při nějaké další akci na hradě. Rozhodně se nenechte odradit případným špatným počasím, na hradě je vždy dobře a bez deště. Facebook Ruprechta Štěpanice je mezi lidmi tak veřejný, že není žádným problémem se s Ruprechtou domluvit na soukromé prohlídce hradu nebo na jiné akci na hradě. Děkujeme za Váš zájem, moc si ho vážíme.

Mějte se krásně a zachovejte nám svou přízeň. Vždy tu budeme pro Vás, Vaše děti a vnoučata.

Vaše hradní paní Ruprechta + rytíř Hubert

Tříkrálová sbírka v Jilemnici a okolních obcích

OBEC	POČET SKUPINEK	VÝNOS
Benecko	6	33.082
Harrachov	5	35.323
Horní Branná	7	58.934
Jablonec nad Jizerou	9	49.398
Jestřabí v Krkonoších	2	10.558
Jilemnice	33	195.858
Košťálov	6	37.403
Libštát	2	22.399
Mříčná	2	26.988
Peřimov	2	22.030
Poniklá	10	55.074
Rokytnice nad Jizerou	7	26.670
Víchová nad Jizerou	4	38.480
Vítkovice v Krkonoších	4	12.584
Celkový výnos	99	624.781

65 % z výnosu se vrací zpátky do Charity Jilemnice

Všem velmi děkujeme za podporu a pomoc

tým Charity Jilemnice

Pád sněhu a ledu ze střech

Sněžení a mráz znamenají pro majitele a správce budov starost navíc, pokud jsou sněhové srážky intenzivní, na střechách domů se nahromadí za krátkou dobu velké množství sněhu, který se může sesunout jako lavina. Za včasné očištění střech a fasád od sněhu, ledových ploten a rampouchů odpovídá vlastník konkrétního domu. Tuto povinnost může přenést na správce nebo domovníka (popřípadě nájemce), nejlépe příslušným ustanovením v písemné smlouvě. Odpovědná osoba musí přijmout taková preventivní opatření, aby k nebezpečným pádům sněhu a ledu z budov, které je spojeno s ohrožením materiálních hodnot a zdraví lidí nedocházelo. Není-li možné okamžitě zajistit preventivní odstranění nebezpečného stavu, měl by být ohrožený úsek pod problematickým místem označen a preventivně zahrazen. A na co byste si měli dávat pozor Vy, v zimním období při pohybu v okolí budov, na jejichž střechách a konstrukcích se nachází sníh, či led? Sledujte předpověď počasí, nebezpečí pádu sněhu či ledu hrozí zejména po intenzivních srážkách a v případě teplotních výkyvů. Při chůzi kontrolujte očima střechy a jejich spád, všímejte si sněhových převisů a visících rampouchů, vyvarujte se chůze pod nimi. Všímejte si i slyšitelných jevů předcházejících pádu sněhu či ledu (nezvyklý praskot nebo lupání). Vyhněte se průchodu označenými a preventivně zahrazenými úseky (při vstupu na pozemní komunikaci buďte opatrní). Neparkujte dopravní prostředky v místech, kam může sníh či led ze střechy dopadnout. V případě vzniku újmy na vašem zdraví či majetku se snažte zajistit svědky a pořídit fotodokumentaci. Jste-li svědkem události, vždy myslete na svoji bezpečnost, je-li to možné poskytněte první pomoc a dle potřeby zavolejte některé z čísel tísňového volání.

Nezapomeňte! Štěstí přeje připraveným!

Autor: plk. Mgr. Michaela Stará

Jak se připravit na zimní túru

Zima v Krkonoších je kouzelná a blyštící se sněhobílé hřebeny lákají k výletům. My, kteří žijeme horám na dosah, víme, že se nemůžeme nechat naivně okouzlit zdáním bílé romantiky. Počasí se na hřebenech mění stejně rychle jako Krakonošova nálada. Vítr žene mraky rychleji než v nížině, a tak není výjimkou, že azurový den prohřátý slunečními paprsky zatáhne bílá tma a mráz rychle pronikne i pod teplé svršky.

Navíc – jen na české straně Krkonoš existuje více než 50 lavinových katastrů a zhruba stejné množství lavin tu spadne v průměrné zimní sezoně. Může to být ale i trojnásobně více.

Obezřetnost a důsledná příprava i výbava jsou na místě. Pojďme si tedy společně připomenout, co je nezbytné pro šťastný konec vašich výprav, ať už putujete krajinou pěšky, na běžkách, nebo skialpech.

Dobré oblečení, kvalitní obuv a správně sbalený batoh jsou základ

Přijde vám tahle rada úsměvná? Vždyť je to samozřejmost! Každou zimní sezonu by vám tuto domněnku pracovníci Horské služby vyvrátili mnoha historkami z jejich záchranných akcí. Hned začátkem roku 2024 například vyjížděli k nedostatečně vybaveným turistům na úbočí Kozích hřbetů.

Kromě kvalitní zimní obuvi přibalte nesmeky nebo sněžnice, ať vás ledovka či hluboký sníh nezaskočí. Nepodceňujte pokrývku hlavy, přiberte nákrčník nebo šálu. Sbalte si minimálně jednu vrstvu oblečení navíc – svetr nebo mikinu. V batohu byste měli mít ještě náhradní oblečení (termo triko, rukavice, čepice, ponožky) lékárničku a čelovku.

Nevyrážejte sami a nezapomeňte mobilní telefon s aplikací Záchranka

Ideální je samozřejmě vyrazit do hor minimálně ve dvou, nejlépe ve třech. Obzvlášť skialpinismus není sportem pro jednotlivce! Pokud se však hodláte vypravit samostatně třeba na pěší výlet, řekněte někomu z vašich blízkých, po které trase se budete pohybovat, případně svou trasu zadejte do aplikace Záchranka. Slouží k tomu funkce **Elektronická kniha túr**.

Aplikace Záchranka i Mapy. cz se staženými offline mapami již patří k povinné výbavě a často mohou být tím rozhodujícím faktorem, který vám krizovou situaci pomůže zvládnout.

Zjistěte si maximum informací o trase, využijte horské boudy

Důležité jsou přesné informace o délce, převýšení a celkové náročnosti trasy. Podívejte se, zda nejsou na trase aktuálně omezení či uzavírky. S tím vám poradí **mapový portál Správy KRNAP**.

Doporučujeme si také udělat přehled o tom, zda jsou podél trasy boudy, útulny nebo jiná útočiště pro potřebu odpočinku či občerstvení. Plánujete vícedenní přechod? Pomůže vám projekt **Opravdové Krkonoše**, kde najdete nejpodstatnější informace, navržené trasy i vybrané krkonošské boudy, jejichž teplo a bezpečí můžete využít pro nocleh na hřebenech.

Sledujte webkamery a lavinovou situaci

Před výletem se podívejte na webkamery, mnoho z nich je umístěno i na hřebenech a přiblíží vám skutečný stav povětrnostních podmínek. Sledujte také **Horskou službu Krkonoše**, která na webu i sociálních sítích pravidelně informuje o aktuální lavinové situaci, počasí na hřebenech i výšce a struktuře sněhové pokrývky. Nebo si vše pohodlně přečtěte v aplikaci Záchranka. Další důkaz toho, že je vážně skvělá! Kritická místa s konkrétním stupněm nebezpečí jsou poté zaznačena v interaktivní mapě na webu. Vyhněte se těmto místům a také na těch ostatních buďte vybaveni a připraveni!

Jak?

Nechoďte sami a udržujte bezpečnou vzdálenost mezi vámi a vašimi přáteli. Vyhýbejte se místům s hlubokým nebo navátým sněhem. Vybavte se lavinovou sondou a lopatou, přibalte lavinový vyhledávač. Používejte airbag nebo batoh, který je jím již vybavený. V případě, že o trase pochybujete nebo máte zlé tušení – vždy rozhodněte NE a zvolte bezpečnou alternativu.

Na Horskou službu se můžete spolehnout

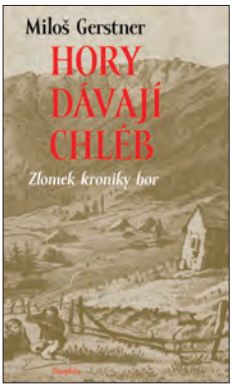
Horská služba je neodmyslitelnou součástí hor. Vznikla jako dobrovolné společenství v roce 1934. Členové prvních oddílů nahrazovali nedostatek materiálního vybavení obětavostí, skromností a kamarádstvím v duchu odkazu příběhu Hanče a Vrbaty. Byli připraveni pomoci každému, kdo se ocitl v nouzi. A tak je to dodnes, ačkoliv je nyní Horská služba profesionalizovanou organizací, která je v rámci Evropy špičkou. Dokládá to vítězství českého teamu v rámci Mezinárodní soutěže horských služeb v březnu 2023.

Tím, že budeme dobře vybaveni, i tím, že budeme osvětu šířit společností, pomůžeme Horské službě eliminovat „zbytečné“ výjezdy plynoucí z nedostatečné přípravy a soustředit síly na vážnější kritické situace, kterým předcházet nelze.

Pomoc horosloužebníků si přivoláte pomocí aplikace Záchranka, nebo voláním na nouzové číslo 1210.

Celý článek i s odkazy najdete na www. krkonose. eu/jak-se-pripravit-na-zimni-turu.

Alena Cejnarová
Krkonoše – svazek měst a obcí
Destinační společnost pro TO Krkonoše

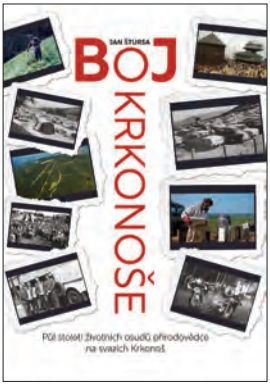
Miloš Gerstner
Hory dávají chléb – zlomek kroniky hor

Vyšlo 11. 12. 2023

Román známého krkonošského spisovatele vypráví osudy a strázně horalů zpod Žalého na počátku průmyslové revoluce v 18. století, která zásadně změnila rytmus jejich životů.

Tato kniha vyšla díky finanční podpoře Nadačního fondu Škoda Auto z grantového programu na podporu kultury

ŠKODA AUTO Nadační fond

Jan Štursa
Boj o Krkonoše

Závěrem roku byla na trh uvedena kniha Boj o Krkonoše. Jedná se o autobiografickou knihu RNDr. Jana Štursy, geobotanika, bývalého ředitele Správy Krkonošského národního parku. Podtitul knihy Půl století životních osudů přírodovědce na svazích Krkonoš přesně vystihuje, co na 312 stranách formátu A4 najdete.

Zvířátka

Něco o fauně na stráni pod Žalým. Předně v chalupě máme dvě kočky, proměnlivý počet slepic, něco myší, mnoho mravenců, much a nespočet další drobné havěti. Zajímavější je to venku. Začnu našimi příbuznými, tedy savci. Ne každý se s příbuzenstvem kamarádí, což platí i o nás, zvláště, když nás navštěvují pravidelně a bez pozvání. Ano jde o srnčí zvěř. Jejich opráskлost nezná mezí a divím se, že nám při obědě nekonzumují okurkový salát. Zatím se spokojují s veškerými květinami – favorizují růže, zeleninu, stromky… sežerou prostě všechno, co je buď zelené, nebo jim voní. Jestli si někdo myslí, že stačí pěstované plodiny zabezpečit plotem, obaly a pod. , tak tomu mohu sdělit, že nestačí. Ve skoku do výšky z místa by i březí srna vyhrála olympiádu. Taky byste si mohli myslet, že když na jablůňku dáte obal, tak se jí nemůže nic stát. Zase omyl. Ráno zjistíte, že z koruny je v obalu sklapnutý deštník a kmínek je pečlivě odkorněn.

Někteří nás navštěvují nahodile, ale ani o nich, nelze říci, že bychom o ně obzvláště stáli. Divočáci jsou výborní ve vybírání brambor. Jdou po řádcích přesněji než kombajn, akorát nepočkají na podzim, a sklízejí už sadbu. Vyloženě kuriozní byla

návštěva zajíce. Nic netušící tchýni hodlal nakopnout, což uznáte, rozčílí i dobromyslnou ženu. Až přinesená vzduchovka udělala na zvíře patřičný dojem a natáhlo bačkory. Z hlodavců stojí za zmínku ještě krtci, myši a dva specialisté, tedy hryzec a vodní myš. Z mládí znám hryzce neopatrné, kteří kořenovou zeleninu zatahovali pod zem. To byl vyloženě hazard, protože se tím prozradili a šli ulovit. To místní borec nechává vyhlížet záhonek jako v prosperujícím zahradnictví, ale pod zemí chybí to, co dělá mrkev mrkví a celer celerem. Myš vodní dokáže skrz několikametrovou hráz vypustit jezírko a nadělat bažinu v místech, kde nikdy nebyla. Když je zmínka o jezírku: žily byly tam rybičky, přiletěl černý čáp a byl s nimi konec.

Pokud jde o ptactvo, tak je několik druhů, ke kterým nelze mít vážné výhrady, nepřilétají-li zrovna s ptačím morem za našimi slepicemi. Někteří mi ale jsou méně sympatičtí jako třeba ořešník, který se spolu s veverkami stará o to, abychom s ořechy neměli moc práce. Jejich slupky lze nalézt i několik stovek metrů, možná i kilometrů, od zdroje. Že další opeřenci konzumující třešně společně s červy nám až tolik nevadí, pokud nám jich pár zbude. Mám-li pachatele identifikovat, jedná se hlavně o sojky, kosy a špačky. Obdobně je to se švestkami, sršni a vosami, a tak i se vším ostatním. Speciální kategorií jsou dravci. Káně i luňák pravidelně hlídkují nad strání, ale za hlavního viníka úbytku slepic bych považoval jestřába útočícího zákeřně ze zálohy.

I Mrklov zasáhla globalizace. Stěhují se sem živočichové (zřejmě jim je dole vedro), kteří si mohli klidně užívat úrodných polabských rovin, ale oni se z neznámých důvodů rozhodli tarabit se do kopce. Uznávám, že pro takového slimáka je to mimořádný sportovní výkon. Nevím, proč to KRNAP nezakázal, když to je evidentně organizovaná hromadná akce bez řád-

ného povolení, navíc není jediná. Co taková klíšťata? To je přímo invaze. Dvakrát ročně si zajdu k doktoru pro pilulky na boreliózu a je to na čas vyřízeno. Klíněnku nezmiňuji, protože poďobaný kaštan máme v okolí asi jenom u nás. Od soudružky učitelky vím, že mandelinku k nám zavlekli vrazi z Wall Streetu. Ta to tedy měla snadnější, spadla z letadel po pár stech letech po nalodění brambor v Novém světě.

Někdo by mohl nabýt dojmu, že nemám rád zvířátka. To je nedorozumění. Já proti nosorožci, krajtě tygrovité, bourci morušovému ani klokanovi nic nemám. Smyslem článku je provládní propaganda o levnosti potravin. Pokud si někdo myslí, že po zvážení všech zde uvedených okolností, je schopen vyprodukovat vejce, zeleninu, ovoce atd. levněji, než je má k dispozici v supermarketu, doložím kalkulací nákladů, že to možné není. Nás jedno vejce přijde na násobky běžné ceny, většina zeleniny se sklizně nedočká. Snad jen v jablcích jsme konkurenceschopní dotovaným Španělům, a to jen díky tomu, že jabloně zasadili již naši předkové.

ZZ

VE ŠPANĚLSKU SE DĚTI TĚŠÍ NA „VEČER TŘÍKRÁLOVÝ“

Španělsko je zemí, kde během roku oslavují mnohé světce, proto zde Vánoce nevyznívají tak mimořádně jako v jiných evropských zemích. Španělská města sice také mají ozářené stromy a výkladní skříně obchodů plné vánočního zboží, ale přece jenom je toho všeho méně než leckde v západní Evropě. Snad je to i tím, že zde děti pod stromečkem nehledají dárky, z těch se radují až 6. ledna na svátek Tří králů, a proto zde svátky nejsou tak hektické a spojené s velkými nákupy. Místo nich lidé dávají přednost návštěvě kostelů a četných výstav jesliček, i když je v mnohé španělské rodině staví sami. V tyto dny se Španělé scházejí a sjíždějí ze koutů země tak, aby od večera 24. prosince na Noche buena byli ve svém rodném domě. Před půlnocí odcházejí všichni společně na mši, která se nazývá Misa del gallo, což v překladu znamená něco jako noc před zakokrháním kohouta. Po skončení mše je zvykem zajít k jesličkám, které jsou ve všech kostelích, a políbit jezulátko. Po návratu domů začíná společná sváteční hostina s hlavním chodem – krocanem. A jak by ne, vždyť to bylo právě Španělsko, kam byl původně americký opeřenec v 16. století dovezen z právě objeveného světadílu. Všechny španělské maminky a babičky pečou kromě jiných dobrot, zde typické vánoční cukroví turrón z medu a mandlí ve

všech možných variantách. Jednou z vánočních zajímavostí Španělska je sváteční loterie, která se pro někoho opravdu může stát velkým zážitkem. Dva dny před Vánocemi bývá tah a losovat z osudí čísla je výsadou žáků madridské školy San il de Fonso. Tuto událost přenášejí do celé země rozhlas i televize a jako hlavní výhru prý lze získat i sto miliónů korun. ° ° ° Ke Španělsku patří Baleáry, souostroví ve Středozemním moři, z něhož se zejména Malorka se svým příjemným podnebím o vánočním čase stává velmi vděčným cílem turistů, především ze severních zemí. Ti rádi vymění sníh, mráz a náledí za téměř jarní pohodu, a když je někdy v noci chladněji nebo prší, neklesá tu teplota pod nulu. Naopak na Štědrý den často září blankytně modré nebe a při teplotě 18°C všechno kvete, především červenofialové keře bouganvilei. Stromy jsou ověšeny pomeranči a citrony a Vánoce tu připomínají hlavně Santa Clausové procházející se po ulicích. Také hlavní město Palma se o vánoční atmosféru stará phádkovým osvětlením. Nabízejí se tu i velké možnosti nákupu vánočních dekorací a dárků všeho druhu, především na vánočním trhu na náměstí Plazza Mayor. Pro místní obyvatele je však nejdůležitějším svátkem 31. prosinec, kdy pestrý průvod směřující od radnice ke katedrále připomíná dobytí města Palma křesťany v roce 1229. Ještě blíže k Africe, a proto ještě tepleji, je další španělská provincie, kam patří Kanárské ostrovy. Ty se, jak známo, nejmenují po žlutých zpěváčcích, ale po psech, latinsky zvaných canis. I ve městě Las Palmas jsou třídy ozdobené světly, umělými vánočními stromky a anděli. Dopoledne tu chodí Santa Claus, zvoní zlatým zvoncem, rozdává čokoládu a bonbóny. Podle očitých svědků však při teplotě přes 20°C ve stínu toho má v poledne až dost, a proto jako všichni ostatní drží odpolední siestu, aby pak pokračoval zase až večer.

° ° °

Víte, že španělským dětem nepřináší dárky Ježišek, ale Tři králové? Jejich svátek nazývaný Dia de los Reyes Magos je tu důležitější než Štědrý večer. Podle biblické pověsti o mudrcích z Východu, kteří přinesli Ježíškovi dary, dostávají v tento den své dárky i španělské děti, pokud si v předvečer postaví své botky na balkón a vedle nich dají i trochu sena pro velbloudy Tří králů. V provincii Alicante je tradicí, že v některých městech 4. ledna prochází ulicemi posel a oznamuje, že se králové už blíží. Ve větších městech se 5. nebo 6. ledna konají nádherné průvody a procesí, což spolu s hudbou a nádhernými kostými účastníků působí velkolepým dojmem, zvláště když králové přijíždějí na koních nebo na velbloudech. K průvodům patří i malí černoušci, kteří odbíhají do domů a rozdávají drobné dárky od králů, dokonce s nimi po žebřících vystupují na balkony. Zatím se před radnicí utvoří živý betlémský obraz, v němž Panna Marie, Josef a Jezulátko čekají na průvod, který se přijde poklonit Ježíškovi. ° ° ° Myslím, že přišla chvíle, kde bychom si o svátku Tří králů měli říci něco víc. Šestý leden byl až do 4. století slaven jako den Kristova narození a do té doby se nedělal žádný rozdíl mezi slavností Narození a Zjevení Páně. V pravoslavné a arménské církvi se ještě dnes nazývá Narození Zjevením. Ale protože od pradávna, od dob, ke kterým chybějí historické prameny, zůstávaly mezi lidem hluboce zakořeněny staré pohanské pro-

sincové oslavy slunovratu, rozdělila církev obezřetně oslavy Kristova narození tak, že 25. prosince se začalo slavit jeho narození tělesné a 6. ledna zrození duchovní, Zjevení Páně. Pro tyto oslavy převzala římská církev název Epifanie, což v antických dobách znamenalo zjevení božstva vůbec. Ten den se také připomíná o třicet let pozdější Kristův křest v řece Jordánu, který se někde slaví ještě první neděli po 6. lednu. Římská církev pokládá 6. leden především za svátek sv. Tří králů, mudrců z Východu, kteří se přišli poklonit narozenému Ježíškovi. Trojí Zjevení Páně je doloženo třemi epizodami v Novém zákoně. Jedním je právě Zjevení Třem králům, pohanům, kteří uvěřili v jeho božství, další je Zjevení Židům při Kristově křtu v řece Jordánu a konečně třetím je zázrak přeměny vody ve víno v Káni galilejské, kdy v Ježíše uvěřili jeho učedníci. A tak se 6. ledna slaví tyto tři památné dny z Ježíšova života, kdy byl uznán za Syna Božího, hromadně. Vzhledem k tomu, že bible neuvádí počet mudrců, objevila se řada dohadů o tom, kolik jich vlastně bylo. Uváděli se dva, čtyři, dokonce dvanáct. Teprve ve třetím století se jejich počet ustálil na čísle tři, ale nebylo vůbec jasné, kdo vlastně byli. Podle některých materiálů to byli starověcí mudrci, či babylonští a perští hvězdopravci, kteří přišli do Betléma vedeni hvězdou na obloze. Na raných, středověcích vyobrazeních nemají podobu králů, ale jsou oblečeni jako pohanští Frýgové z Malé Asie, s jejich typickými frygickými čapkami. Tak je zpodobnil i autor skvělé byzantské mozaiky z roku 550 v italské Raveně. Za krále byli mudrci prohlášeni až v 6. století a zároveň zástupci lidí ze všech doposud známých světadílů – Evropy, Asie a Afriky. Z toho století jsou údajně již známá jejich jména – Kašpar, Melichar a Baltazar. Děťátku, kterému se přišli poklonit, přinesli dary: zlato bylo darem pro krále, kadidlo darem pro Boha, a myrha balzámem pro Boha, který se stal člověkem. Mnohem později, od 15. století byla stanovena i ikonografie těchto králů, což znamená způsob zobrazování. Melichar jako starý muž představuje Evropu. V purpurovém plášti s hermelínovou obrubou klečí před Ježíškem a podává mu zlato. Baltazar jako dospělý muž zastupuje Asii, je oblečen do zeleného orientálního šatu s turbanem na hlavě a dlouhého, někdy kožešinového pláště, v nádobě nese kadidlo. Poslední, nejmladší je Kašpar, Maur z Afiky, který přináší nádobu s myrhou. Od této doby tito Tři králové ve vyobrazeních jesliček téměř nikdy nechyběli a cestu jim vždy ukazovala hvězda. Byla stejná jako ta, kterou poprve s ohonem paprsků namaloval italský malíř Giotto di Bondone na fresce „Klanění tří králů“ v kapli degli Scrovegni potom, když v roce 1301 uviděl na nebi krásnou kometu, dnes známou pod jménem Halleyova. Protože Tři králové nikdy nebyli prohlášeni za svaté, nese jejich jméno jen málo kostelů. Byli však především patrony šlechty, proto „tříkrálové“ kaple nacházíme na mnohém evropském hradu a zámku. Tři králové byli ochránci měšťanů, zvláště cestujících, hostinských a obchodníků, dokonce i kožešníků právě pro Baltazarův plášť z kožešiny. V katolických zemích Evropy se vánoční průvody koledníků měnily na svátek Tří králů ve skupiny zpěváčků koled ustrojených za Tři krále. Nosili s sebou kadidelnici, kropenku, křídu a hvězdu, s nimi obcházeli stavení, předváděli „Klanění králů“ a jejich setkání s králem Herodesem. Domy okou-

řili, pokropili je svěcenou vodou a na dveře nebo komín, místa kudy přicházelo do domu neštěstí, psali svěcenou křídou písmena K+M+B a letopočet. Za to si odnášeli výslužku. Tyto úkony, které měly ochraňovat, navazovaly na pohanská magická čarování. Tříkrálovým obchůzkám předcházelo svěcení vody, soli a křídy v kostele. Lidé si je odnášeli i domů, aby symbolicky vykropili pole, stromy i studny a aby se i trochu napili, protože tříkrálová voda měla moc zajistit pro hospodářství i lidem dobrý rok. Protestantská církev nevykládala K+M+B jako počáteční písmena králů, ale latinského nápisu

„Christus Mansionem Benedica“, což znamená „Kriste, žehnej domu“. V sousedním Portugalsku bychom se setkali s podobnými vánočními zvyky jako ve Švýcarsku.

Napsala Ludmila Ladýřová Ze sešitku povídání pro děti a nejen pro ně „Od Martina do Tří králů“: VÁNOCE V EVROPĚ

Vydalo VANN, závod Hradecké tiskárny v roce 1995

Boj o pozice

Možná si myslíte, že soupeření o moc, o vliv, o co nejlepší postavení v určité skupině probíhá jen mezi lidmi, případně mezi zvířaty ve smečce. To je ovšem velký omyl. Když tatínek na Štědrý den ráno přinesl z balkonu krásnou jedličku, kterou už tam v noci Ježíšek připravil, a maminka z komory vytáhla krabici s ozdobami a otevřela ji, započal následující rozhovor: „Sláva, konečně jsme opět venku! To je k uzoufání, jak se ten čas po celý rok ve tmě v té těsné krabici vleče!“ zajásala stříbrná koule. „To mi povídejte! Zvlášť když jednoho ještě zabalí do papíru, takže se skoro ani nedá dýchat,“ odpověděla jiná, tmavě červená. „Je skvělé, milé kolegyně, že se opět po roce můžeme pěkně protáhnout a provětrat,“ libovala si zelená ozdoba. „Doufám, že letos budu viset pěkně nahoře, abych na všechno dobře viděla. Jistě uznáte, že si to zasloužím, jsem z vás nejstarší!“ „Tak to si rozhodně nejsem jistá,“ oponovala jí stříbrná. „A navíc, kde je psáno, že se výška, do které budeme zavěšeny, má odvíjet od našeho stáří? Podle mě by se to mělo řídit především naším vzhledem a jiste VŠECHNY uznáte, že já jsem nejkrásnější!“ „Cha, cha,“ zasmále se zelená koule. „To si vážně myslíš, drahoušku, že se mezi námi nalézá jediná ozdoba, která by nebyla přesvědčena, že právě ona je ta nejkrásnější a nejdůležitější?“ „Ticho, ticho,“ ozvalo se z hlubin krabice, kde dosud zabalena spočívala vysoká a štíhlá špička. „Nehádejte se, drahé kolegyně, protože nejvýš budu, pochopitelně, opět já,“ prohlásila a to už ji maminka opatrně vyprostila a podala ji tatínkovi, aby ji navlékl na špičku stromečku. Odtud se se pak pyšně rozhlížela po celém pokoji a především po ostatních nakvašených ozdobách. „Dobře, dobře,“ neochotně uznala stříbrná koule. „Špička je samozřejmě výjimka. Ale já si zabírám místo hned na té nejvyšší větvi pod ní!“ „Kdepak, tam budu já!“ volala červená, kterou už ochotně nesly ruce vzhůru a zavěšovaly na stromek. „Heč, to koukáte, co? Tedy vlastně nekoukáte, já koukám – odtud mám nádherný přehled!“ A tak to šlo celou dobu. Ozdoby se hašteřily, navzájem osočovaly, vynášely své kvality, aby odůvodnily svůj přednostní nárok – i když samozřejmě to, která bude zrovna

vybrána a kam bud zavěšena, nijak ovlivnit nemohly. Ty, které visely výš, se vysmívaly těm, co skončily na spodních větvích. Ještě že jim maminka a tatínkem nerozuměli, asi by se hodně divili. Když byl nakonec stromeček ozdoben, vypadal nádherně, ale to, co by se z něj ozývalo, kdybychom to mohli slyšet, už tak pěkné nebylo. Nicméně slavnostní večer proběhl, jak náleží, večeře byla výtečná, z dárků pod stromečkem měli všichni velikou radost, pohádka se také líbila… Nakonec, už poměrně pozdě, šli všichni spát. Pokoj potemněl, jen přes okno dovnitř svítila pouliční lampa, jejíž zář na skleněných koulích na stromečmu vytvářela slabé odlesky. Zřejmě tato světýlka zaujala kocoura, který až dosud pokojně dřímal ve své pelíšku v koutě. Najednou se potichu proplížil, chvilku se rozhlížel, potom napřáhl packu, a povyskočil… a v tu chvíli se ozval rachot, jak se celý stromeček skácel na podlahu. Byla to spoušť, veliká škoda. Skoro všechny skleněné ozdoby a koule se rozbily, přežilo jen pár z těch, co visely na nejnižších větvích.

Napsala Jana Krajčiříková do časopisu „Český zápas" 24. 12. 2023.

Jak vychovávat děti

Netykavky

pokračování
Miloslav Rychlovský

Nesmíme se domnívat, že by v pubertě sobectví zmizelo úplně – člověk nikdy nepřestane mít sebe rád. Jsou tu však jisté rozdíly. Sobectví dvanáctiletých je materialistické: něco vzít, tlačit se, závidět, někomu něco zkazit. V dospívání se projevuje spíše v oblasti duševní, jako je ješitnost a nedůtklivost. Mladí bývají přesvědčeni, že mají vždy pravdu, nesnášejí kritiku; snadno se urážejí, nechtějí si nic nechat líbit, hoši se mračí a děvčata zlostí pláčí – slovem netykavky. Někdy se nemile dotkne dospívající dívky pouhé upozornění, aby odpovídajíc rovně stála. Ještě hůře by takové upozornění bylo přijato, kde jsou hoši a dívky pohromadě. Přítomnost hochů i dívek bývá pobídkou oběma, aby závodili. To je jeden z důvodů, který mluví pro společné vyučování mládeže obojího pohlaví. Jiné zase mluví proti. Jestliže dvanáctileté dítě snese bez vnitřního otřesu, je-li zavřeno po škole nebo postaveno před lavice, bylo by něco takového nebo pohlavek v dospívání smrtelnou urážkou, která rozpoutala v žákově duši bouři hněvu, nenávisti ano i pomstychtivosti vůči učiteli. Dospějí-li věci tak daleko, možno mluvit o úplném ztroskotání výchovy. Proto by se taky nemělo vymáhat na dětech odprošováním prominutí poklesků, a to na dětech v žádném věku. Odprošení je osobní pokoření žákovo a osobní satisfakce vychovateli. Ve výchově stejně jako jinde se máme chránit všeho osobního. Přesvědčí-li se dítě, že musí něco dělat nikoliv pro dobrou věc, nýbrž proto, aby uspokojilo vychovatelovu ctižádost, tam vychovatel svou věc prohrál. I když přijde žák sám a chce odprosit, nepřijmu toho. „Nepros," řeknu mu, „slib mi, že už toho neuděláš! Ale dnes ne, až za tři dny, až si to rozmyslíš!" Žák se tu před celou třídou zavazuje k určitému jednání, aniž by byl pokořen a zlomena jeho osobnost. Dostojí-li slibu, má vychovatel trest prominout. Mluvím-li o odprošování, myslím autoritářské sebebožňování některých vychovatelů, přesvědčených o své neomylnosti, které na-

lézá osobní uspokojení v pokoření druhého. To třeba rozlišovat od omluvy. Omluva je slušnost, kterou právem žádáme od dospělých; tím spíše ji můžeme požadovat na dítěti, chybí-li. Mladí lidé ve své touze po něčem zvláštním, po originalitě, bývají směšní. Co si má učitel pomyslit o chlapci, který si přinese v knoflíkové dírce pivoňku, a o dívce, jež přijde namalovaná jako herečka? A chraň Bůh, aby se jim učitel zasmál! Hoch by zaťal zuby, dívka by ronila slzy hněvu. Ty věci je nejlépe nenápadně vyřídit po straně. Jindy, když se to nikoho ten den netýká, možno o nich pohovořit ve třídě. Poněvadž jsou žáci v dospívání tak nedůtkliví, není dobře jim vytýkat chyby před celou třídou, nýbrž mezi čtyřma očima a taktně, jako bychom mluvili s dospělými. Děti se v tomto věku vzpírají opatřením dospělých. Nejčastější stížnost, kterou lze číst ve školním katalogu, je, že žák odmlouvá. Proto má být trestán? Že se brání? Nebuďme tak nedůtkliví a nemysleme, že jen my máme právo na právo! Dnešní svět není tak dokonalý, aby se člověk nepotřeboval bránit. Ovšem třeba žádat slušnou formu. Kdyby někteří vychovatelé zachovávali vůči žákům stejnou slušnost jako k dospělým, ušetřili by si mnoho nepříjemností a pořídili by rozhodně více než zesměšňováním. Ať si kdo poukazuje na to, že je život tvrdý, že se v učení s nikým nedělají okolky, tím klíčem, který nejlépe odmyká mladá srdce, je přece jen slušnost a gentlemanství. Mám na mysli profesora, kterého jsme dostali v pololetí na reálce v tercii. Když po prvé vstoupil do třídy, řekl nám: „Kdybych chtěl, mohl bych vám otravovat život. A kdybyste vy chtěli, mohli byste jej otravovat mně. Budeme to dělat?" A jindy vypravoval: „ Šel jsem kdysi ráno do školy. Potkal mne známý a hovořil se mnou, stále se usmívaje." Ptám se: „Proč se směješ?" „Ale nic, ale nic. " Za chvíli jsem potkal jiného. Taky se smál a neřekl čemu. Pak jsem potkal třetího a ten mi řekl: „Vrať se domů, zapomněl sis kravatu!" Kdo se z nich ukázal mým nejlepším přítelem? Tak vidíte. Jako vám dobrý přítel hned řekne, že nemáte kravatu, tak vás taky upozorní na vaše omyly a povahové chyby. Proto řekne-li nám někdo pravdu, byť nepříjemnou, nemáme se zlobit, ale považovat to za nejlepší přátelství. Proto, nebude-li se mně na vás něco líbit, hned vám to řeknu, a nebudete-li vy někdy se mnou souhlasit, taky mně to povězte, a já se neurazím. Všechno si přímo řekneme a nebudeme se na sebe zlobit a nebudeme se pomlouvat. Pamatuji se, jak slušně nás vždy požádal, chtěl-li něco, co nebylo školní povinností. Říkal: „Došel byste mně tam a tan? Udělal byste mně to a to? Přebral bystě mně ty sešity?" A když jsme mu to udělali, poděkoval. Nemusím připomínat, jak jsme ho měli rádi a jak mocně na nás působil.

Obrazy zimní horské krásy

Josef Aleš–Lyžec

pokračování

VI. ZIMA ZÁLUDNÁ I KRÁSNÁ

Prosinec 1904

Krkonošská výše nikdy tak nezlední, aby neozbrojenému pěší pouť po jejich hřbetech a pláních obvyklými, vytyčenými cestami stala se obtížnou nebo dokonce nemožnou. Ale přece jen třeba upozornit na některé výstupy do výší, ne vždy spolehlivé na svazích. Přihodilo se mi 26. prosince 1904, že jsem se jen stěží dostal po zledněném svahu Lysé bez želízek k hostinci ve Dvoračkách od západu (Seifenbachem), a 7. března 1907 dokonce bylo mi vrátit se za nejkrásnější pohody, protože zvolil jsem cestu (vystupuje z Roketnice), která míří do výše vlevo před hotelem „U Modré hvězdy" a vyústí nad lesem u neobyydlené boudy na cestu „horizontální". Avšak zcela bezpečně, vždy jistě i za nepohody lze se dostat ku Dvoračkám z Roketnice cestou od vodopádu Huťské bystřiny tak dobře, jako od Jilemnice (od Rezku) cestou exkurzní. Ani vysoké pláně nejsou vám uzavřeny od Vysokého, dáte-li se z Roketnice k Luitschänke. Od té na Lysou a potom k Labské boudě je lehko, asi jako z Leichsnerových bud neb Hraničních na Sněžku. Z Nového Světa za pohody vždy možno vystoupit k Vosecké a Nové Slezské přes Steindl anebo lépe údolím Mumlavy dvojí cestou, tímto údolím až k Labské boudě právě tak bezpečně a pohodlně jako ze Spindelmühle k boudám na hřbetné výši, Martinově, Petrově a Spindlerově. Choulostivější jsou výstupy z Mísečných bud přes Krkonoš, z Dvorské přes Kotelný a ze Sv. Petra k Labskému vodopádu, má-li želízka a - nečíhají-li laviny! Jen silná vánice někdy, i na výstupu z jmenovaných a nejnevinnějších cest, řekne velitelsky: Stůj! Až sem … !

Vpravo pod vámi hloubí se počátky přítoků Huťského potoka v rozlehlý dol, malebně oživený statným městysem Roketnicí, vpravo před vámi zdvihá se jižní odnož Lysé, mocný hřbet Vlčince (Vlčí hřeben), ale jedno i druhé nabývá horské velikoleposti teprve holinnou výsostí Lysé, na jejímž dolním kraji je rozptýleno devět bud. Dvoraček. V zimě, je-li svah tvrdý, zledovělý, kus cesty po něm od prvního stavení k hostinci není právě příjemným. Je-li pan Větrovský zlý, může se stát ošemetným. Opěšalí, s lyžemi na provázku jdete opatrně v ztuhlých šlépějích šťastnějších předchůdců, kterým sníh byl příznivější. Oddechnete si, když jste se dostali na mírnější svah nad Huťskou bystřinou. Přijdete-li sem v létě, vysmějete se sobě samým, že jste byli opatrní, až bojácní na místě, kde není nebezpečí. Zelené, květné svahy zdají se mírnými a dol bystřiny krotkým. Divno vám, proč jste se zděsili v zimě při pomyšlení na slet do jeho hlubiny, na smrt rozbitím o buky na horním okraji lesa. Vyjímají se přece tak lahodně nevinně v temnějším smrčí! Ale podruhé v zimě, zvláště přišli-li jste sem po ledu, zase tytéž pocity nejistoty, nevolnosti učiní vás vážnými, opatrnými na každý jednotlivý krok, nemáte-li železa k zabezpečení stupů. Kdybych byl měl 26. prosince 1904 tuto cestu k hostinci ve Dvoračkách volnější, byl bych zastihl společnost pražských a jilemnických lyžců, uchystaných k cestě přes Kotelný a Krkonoš do Mísečných bud, a jistě byl bych se

vydal s nimi. Ale Krakonoš, zdržev mne na svahu Lysé, uchystal mi za to nazítří slušnou náhradu. Ze společnosti zbylo v hostinci několik pánů z Jilemnice. Ale sotva že jsme se seznámili, již jsme se loučili. Sjeli na sáňkách bystře – a rozvesení, jako by omládli o třicet let – do údolí Kožlice, aby se dostali za světla na silnici do Hutí, Vítkovic a dále k Jilemnici. Byl jsem toho večera jediným hostem Dvoračky, ale dobrosrdeční hospodáři její, manželé Kohlovi, hajný a dvě mladé návštěvnice ze sousedstva přičinili se, abych si nestýskal. Byl jsem mezi lidmi zcela jiného vychování a smýšlení (a znal jsem je takřka jen po tváři), ale srdečná upřímnost tak nás sblížila, jako bychom byli přáteli odjakživa. Venku bouřil vichr, neměl jsem jistoty, jak bude zítra, ale nedbal jsem toho, a chvíle klidné přítomnosti byla mi celým světem. I po letech vzpomínka na ony večerní hodiny odpočinku a příjemné zábavy v horské cizině jest milá a vybavuje se pokaždé, kdykoli se blížím hostinnému prahu Dvoračky. Ráno nebylo dole nejhorší, ale ostrý a silný vítr vál od sedla mezi Lysou a Kotelným, snášeje – jak se mi zdálo – sněžný prach s výšin do lesních dolů. Až po deváté vyšel jsem z Dvoračky. Bylo - 6°R. Pevné stupy, vyšlapané podle tyčí ve svahu Kokrháče zajišťovaly mi zdar výstupu. Hnal jsem se vzhůru nevzpomínaje hrubě své příhody v listopadu. Jako by chtivost sportovní rozkoše na pláni byla silnější než vítr, žhavější než palčivé pocity, které mi způsobovaly již dole jehly sněžného prachu v obličeji a očích. Když větší půle svahu byla pode mnou, zdálo se mi, že ledový vítr se stává vichrem, že mne přemáhá silou a ještě více chladem. Obé se stupňovalo blízkostí sedla. Opatrnost radila vrátit se včas. Pomni příhody 16. listopadu! Pravila. Ty opatrnosti má, nejsi-li zbabělostí? Podezřívaal jsem ji. Stud vyostřil sílu v odvahu, a ta vyhnala mne několik metrů výše. Boj s vichrem byl krutý, ale horší byl led stupů stále mělčích na svahu strmějším. Vrať se! Kázala bázeň přísněji. Ale sotva jsem se obrátil, užasl jsem nad skutečností hroznější všech předešlých. Pozdě, již nelze se vrátit! Pozdě, poněvadž vichr tu shazuje. Zachytil jsem se křečovitě tyče u cesty. Ale nebylo času na rozmyšlenou. V pěti minutách údy by ztuhly, a odtud tělo by sjelo rychleji než před měsícem od výčepu pod vrcholem Kotelného. Kupředu, kupředu, již brzy budu v sedle! Tam příkrota svahu přejde v mírnější zdvih. Nemožnost návratu, ale ještě více troška naděje na záchranu výstupem přemáhaly nepřítele horšího, než byl vichr, kluzký svah a ledné jehlice, totiž umdlení a tuhnutí údů. Byly to příšerné minuty, v nichž jsem přikrčen zdolával přehyb svahu, po němž běsný proud vzdušný se hnal jako rozvodněná Mumlava slapem, jako by hluboko dole v rokli Kožlice jej ssály démonické furie. Nejen prsty, celá paže tuhla, slábla ve chvíli, v níž jsem nesměl se vzdáti hole. Jediná představa zaujala všechnu mysl, vypjala vůli až k šílenství: dosíci ukazatele v sedle, tam záchrana, tam nový život! Byly to hroznější chvíle těch oněch listopadových. Zlou přítěží byly lyže, vlečené na provázku pevně navinutém na levé paži. Jak jsem jich nenáviděl, jak rád bych byl se zprostil těch dřev, kdybych mohl vládnout prsty! Dosáhnuv ukazatele, zledovělé příšery ve víru sněžného prachu a mlze, vrhl jsem se na minutu oddechu třetinou těla do jeho závětří. Scylle jsem unikl, ale Charybdis začínala se od samého sloupu a hroznější, protože delší. Bylo mi dále bojovat krok za krokem s něčím, co vánicí nebylo, ale jí se podobalo, se suchým, jemným a přeostrým sněhem, jejž vítr hnal od severu do obličeje, a s mlhou tak hustou, že třetí tyč nebylo vidět. Nad sedlem nepříjemnosti náledí vystřídala kostrbatost sněžného povrchu. Cesta dlouho se ještě výší po severozápadním svahu kupy Kokrháčovy, a je-li tam sníh (po bouřné slotě) cestě napříč zvlněný, je vám pod-

stoupit pekelná muka. Z jámy do brázdy, ani zdání oddechu a záštity, neboť několik sněhuláků nízkého smrčí až snad po několika desetiletích teprve tu poskytne ochrany v závětří. A k tomu ještě nebezpečí svahu do Mumlavina dolu. Za nepohody Kokrháč, jakožto místo krutého přechodu, má stejně silné soky v Krkonoši a Studničné. Zaradoval jsen se, když jsem se dostal na schůdnější rovinu a brzy potom k rozcestí. Také suchá metelice na odbočce vytyčené k Labské boudě stala se snesitelnou. Jistota, že jsem mimo nebezpečí, a také příbytek tělesného tepla a volnosti vrátily mi klid a rozvahu i zájem o nejbližší viditelné okolí, které v metelici a mlze sotva mělo průměr větší deseti, dvanácti metrů v kruhu. Podivil jsen se zjistiv, že v mlze chvílemi se jasnilo! Ale než zřídla, Krakonoš uchystal mi ještě jedno překvapení. Tyče, sotva viditelné, poněvadž zaledněné, každá s hřebenitým praporcem jíní v návětří, náhle přestaly. Pěkné nadělení na místě, odkud byl ještě hodný kus cesty k výraznému sklonu, kde směr se mění, odkud teprve mohl jsem dojít až k hotelu nad Labským vodopádem bezpečně i bez tyčí. Popošel jsem deset kroků, ale po tyči ani stopy! Vrazil jsem lyži do ztvrdlého sněhu, po několika dalších krocích druhou a potom teprve uvítal jsem ve značnější návěji místo kde byla zlomená tyč druhá a před ní matnou příšeru, pevnou tyč třetí. Vyhrál jsem. V Labské boudě, do níž jsem dorazil k poledni, dopřál jsem si delšího odpočinku. Teplo kuchyně, dobrý oběd a naděje na vyjasnění brzy zaplašily chmury z duše. Těšil jsem se zase na volný pohyb venku, na krásu ozářenou sluncem, jako by se mi nic zvláštního nebylo přihodilo. Jako kdybych se dostal do Labské procházkou! Jakkoli jsem si uvědomil všecky příčiny zvýšené radosti ze života, nerozjímal jsem příliš o výstupech do Kokrháče. Odpoledne nová příhoda připomněla mi je citelně, učinila mě opatrnějším, neb chcete-li bázlivějším, ale jako ony neumenšila mého podivu zimní kráse, aniž ubrala mi chuti k lyžení. Vyjasnilo se nádherně, vítr ulehl, a když jsem vyjel po svahu Vysokého Kola k Martinovce, obloha byla zcela jasná, rozhled i do dálky volný, vše kolem zářilo a skvělo se démanty. Ach, vy hory, vy bílé, krásné hory! Jste jako lidé: někdy vážné, zasmušilé- hrozné, až nepřístupné, jindy veselé, příjemné, úsměv a radost sama, dítě ve vás se vyzná. Arci ne všude. Na svazích i v klidné, smavé chvíli tu a tam jste netýkavkou bázlivému, tvrdým oříškem příliš smělému a záhubou neopatrnému. S takovým místem seznámil jsem se za ohybem cesty k Martnovce. Proti mně vyjížděl její hospodář s nákladem mléka zabíraje saněmi tvrdou stezku. Netrpělivě vyčkal jsem, až dostoupí ke mně, zajel jsem výše, chtě mírnějším letem ve velikém oblouku nad stezkou a nad počátkem vody Dvoračky sjeti nad hostinec. Tak dvakráte před tím se mi podařilo. Zapomněl jsem, že to bylo ve hlubším, zvlhlém sněhu. Běda! Jízdou vrstva prašného sněhu pojednou úžasně rychle se ztenčila, a již šklebil se na mne holý, zledovělý sráz … Ale Krakonoš i tenkrát mi byl dobrým a se mnou jen zažertovav pomohl mi zarazit v posledním okamžiku na samém kraji ledné hladi. Ovšem potom i ústup z choulostivé situace nebyl příjemný ani snadný. Od té příhody řadím jihovýchodní svah Vys. Kola nad Martinovkou k ošemetným a mám za jisté, že bezbranný by nesletěl po něm zdráv až na pozemek botanické zahrady, 40 až 50 metrů pod ním. Avšak kolikrát před tím sjížděl jsem příkrotinu bez obavy, jako nevinné děcko! Tudíž jak jihozápadní svahy Kokrháče i Lysé, tak severní Malého Šišáku a jižní a jihovýchodní svahy Vys. Kola jsou nebezpečné jen subjektivně. Nadešel klidný večer, překrásný sněžnými barvami jasné oblohy a čisťounkého, čerstvého sněhu. Ten na svahu k Brádlerovým boudám, povlovném a lesem chráněném, byl kyprý jako prachové peří

a hladkým jako hedváb. Jízda po něm byla rozkoš sama, tak ideálně lehounká a tichá, že jsem ji připodobnil k ptačímu letu. Znova a znova jsem vystupoval od Brádlerovek ke zbořeništi letní boudy (nad Martnovkou, pozůstatku z trojice Martinových), abych odtamtud projížděl bystře průseky a pěknými zátokami směle i lesem nehustým. Stal jsem se na hodinu dítětem a zároveň labužníkem pozapomněv na Krakonošova a jiná mementa. Šeřilo se, když jsem se usadil v prosté jizbě hostince Bradlerovky. Bylo mi tam lépe než mezi panstvem v jídelně Petrovky, bylo mi blaze ve společnosti prostých horalů a jejich – zvířat. Veliká kočka se lísala ke mně za drobty uzeniny, a obrovský pes vzhlížel ke mně dobrácky z kouta, který mu vykázali, aby neobtěžoval hosta. U kamen chvílemi cosi v hrsti slámy se pohnulo. Bylo to zimoumřivé telátko, jemuž matka posílala projevy stesku a touhy, které však dvoje dvéře značně seslabovaly. Po skrovné večeři (kávě), domácí stařec, zimní hospodář boudy s matkou, syny, dívkou a hošíkem zasedli k práci. Robili bonbonniery, k čemuž jsem, maje ostrý nůž, dlouho nepřihlížel nečinně. Ačkoliv všichni chválili mou dovednost, přece mi neušlo, kterak stařec chvílemi znalecky a starostlivě prohlížel mé kusy. Jednotvárnou práci zpříjemňovala romantická dobrodružství Dumasova románu. Čtenářem byl jednoruký mladík. Četl vzorně a zvučným hlasem. Všichni poslouchali a neunavili se ani po dvou hodinách. Já s hošíkem, jediní roztržití, vyšli jsme se několikrát spolu podívat na hvězdnou oblohu a horské stíny. Ostatní v zapomnění nudné roboty sympatizovali stále živě s hrdinou románu a blaženi procházeli s ním slunné kraje šťastnějšího jihu a jeho nádherná města, byli s ním jako bratří a sestry ve víru společenského života, v jeho požitcích i úkladech, v honbě za mamonem a přízni krásných dam. Oči čtenářovy i posluchačů zářily, a tváře, jindy klidné a lhostejné, obrazily výrazně dojmy kaleidoskopicky se měnící, nabývaly podivuhodné inteligence a živosti. ° ° *Pokračování* °°

Dol. Koželice a Vlčí hřbet od Dvoraček

Slovo k historii hradu Štěpanice
Pojďte a poslyšte

Pokračování

Josef Fait

Obraťme nyní pozornost na zcela ještě nedokončené podhradí hradu Štěpanice, na němž práce vázly a ustávaly. Zato zintenzivělo zaměření, s nímž mýcen se tenčil a ustupoval věkovitý hvozd požadavku nově vznikajících vesnic na více půdy k polnímu hospodářství i užitkového chovu bravu a skotu. Štěpaničtí páni vývoj ten podporovali, neboť z jejich výnosů plynul jim nemalý zisk a prospěch odváděnými desátky z hospodářství, jako samozřejmé poddanské povinnosti. Nutným opatřením pro pravidelné každodenní zásobování hradu nutnými základními potravinami byl zřízen poplužný dvůr, nedaleko od hradu. Stával na pokraji pozdější vesnice Horních Štěpanic, nad svažitým terénem, dolů ke hradu se přiklánějícím. Jeho objekt, pochopitelně již několikrát přestavěný do podoby dnešního stavení, znám je stále svým staronovým názvem „Ve dvoře". Je vyššího podezdění, v němž je zachováno jeho silné základní zdivo, pocázející ze stejného lomového kamene, jaký byl použitý pro hradní stavbu. Z tehdejších opatření k zabezpečení byl obvod dvora stejně jako valdštejnská hrobka s kostelíkem nejjednodušeji opevněn hlubohým příkopem s valem a korunovými plotišti. Mimo hlavní potravinovou základnu poskytoval dvůr i bezpečné ustájení jezdeckých a tažných koní s povozy a saněmi. K oběma těmto důležitým objektům byla stavěna pravidelná stráž z hradních zbrojnošů střídavě obsazovaná. Příchozí do hradu zpravidla koňmo, ustájili je za palisádou západní strany v místě, kde se jeví v současnosti ještě znatelný, zeminový násep. Příkop, obtáčející i přetínající terén podhradí z jižní strany, končí u rozeklaného skaliska na severní straně hradního úseku. Odtud v náhledu vynořuje se z povzdálí současná budova někdejšího dvora přes obvodní, značně kamenitou svoji strukturu, nesoucí přesto ještě něco známek staré cesty ke dvoru. Záhy po ujmutí se Štěpanic hradu i statku, neopoměl mladý pán Jan z Valdštejna díky obětavé pomoci své osady se stavbou hradu, povznesl ji na městečko, a obyvatelům zaručil velkorysé výsady a práva. Jan byl umírněné povahy, spíše však labilní a nerozhodné, jeho přímo vášní byly projížďky koňmo a lov.

Pro značný výskyt lovné zvěře v místech později vzniklé vesnice, v jejímž názvu se vždy zachovalo, že tehdy tam v těch hlubokých lesích postačilo jen – mrknout- , a už byl lov, (Mrklov). Neudiví proto, že podléhal snadno emocím a z nich svůj postoj odvozoval zatvrzele k obrodnému husitskému procesu, odpadl a stranil zrádnému králi Zikmundovi. Nyní však dolehly na něho starosti z hrozivých důsledků dluhu ještě zanechaného otcem a stavebníkem hradu Štěpanice Zdeňkem, jenž na hradě váznul a docházel čas splatnosti. Dlužných však kop grošů českých se nedostávalo a mezitím i otec Zdeněk zemřel. Rožmberský vladař a věřitel seznámil teprve nyní mladého pána Jana s podmín-

kami sjednané zápůjčky, kdy v případě platební neschopnosti úhrady dluhu, je hrad dán v zástavu a celý hrad tím propadá. Musel to být pro Jana hodně trpký poznatek, zdrcující svojí naléhavostí s nalezením spásného východiska. To se nakonec přece jen našlo i dohodlo a pánům z Růže umožněno na výnosné štěpanické enklávě rud kutání i zlata rýžování, jejichž výnosy měl být dluh umořován. Mimo to smluvně i určitý podíl zisku si hradní pán vyhradil pro sebe. Ujednáno, - podepsáno, a do štěpanické doliny hrnuly se početné skupiny rožmberských havířů a kovkopů a hned započali své dílo. Nálezy, zvláště rudných žil i jejich čočkovitého výskytu železné rudy předčily kvalitou kovnatosti očekávání a umožnily na podhradí Štěpanic zavést rudní tavbu. I objevy couků zlata v jejich hlubinném dolování, zvláště v místech dnešního Zákoutí těženého, s dalšími výnosy rýžování zlata z říčky Jizerky a jejími přítoky pod dnešním Rychlovem a Křižlicemi, tehdy ještě jmenovitě neznámých. V dostatku prospěchu i k spokojenosti obou smluvních partnerů mohl být klid, jenomže zlato je zvláště lákavý i příliš drahý kov, než aby hradnímu pánu po nějaké době nezačalo být podezřelé, že smluvní podmínky nejsou správně dodržovány a krácení podílu pro majitele pozemku je už očité. Rožmberští kutači mající i výhody svého zázemí, vybudovali si svoje opevněné tábořiště vysoko na skále nad Jizerkou, aby měli dobrý přehled nad celou lokalitou známé jako Hrádiště v důsledku hrazení vodotečí pro účely rýžování, a tento název se rozšířil i na opevněné tvrziště, zřízené pro svoje bezpečí i ochranu zlatého výtěžku. Do dnešní doby zůstal zachován jen příkop, poněvadž skála byla lomem později odtěžena a název Hrádiště se po staletích změnil na Hradiště, zvláště po archeologickém prozkoumání zbytku. Větší pracovní tábor měl asi něco ze znaků hrádku a za takový, ovšem že mylně, byl pokládán, neboť hradní historie nezná ani jeho jména, tím méně zakladatele, ale z činnosti rýžování zlata a prokazatelně i historie jeho vznik i účel vyplývá. Zřejmě klamně působilo ohrazující, v základech kamenné zdivo se jevící, jiných známek mimo spousty střepů z rozbitých nádob z téhož období lokalita neprokazuje. Veškeré uspořádání pouze dokládá přítomnost větší skupiny lidí někdy v minulosti. Štěpanický hradní pán, pojavši už jednou podezření, hodlal si je blíže prověřit a k tomu účelu najal si ke stopování cizích zlatokopů špehéře. Ti, citlivě pátrajíce, dopídili se podstaty podezření a překotně chvátali s výsledkem obeznámit pana Jana na hradě. Rožmberským se skutečně poštěstil znamenitý nález splaveného zlata v nánose písku, ktarý společně vyrabovali a zatajili. Jakmile se podezření prokázalo, neváhal hradní pán déle a shromáždiv své zbrojné služebnictvo, rázně zaútočil na tábor mocí. V nastalé bitce i momentu překvapení, byli proradní kovkopové obráceni na překotný útěk, zapuzeni a jejich tábořiště zdemolováno, jak dokládá ono střepoviště, když v nádobách hledali a nalézali jemné šupiny i drobné i větší valounky zlata. Zda stačili kovkopové část zlata odnést nebo padlo do rukou štěpanických stihatelů, nepodaří se nikdy zjistit, přesně jisté je, že tím bylo cizí kutání a rýžování skončeno a veškerá naleziště i rozfárané rudné naleziště se šachticemi a chodbami převzato do vlastní správy hradu. Nepochybně i tíživý dluh byl pak vyrovnán a ná-

sledná výtěžnost kovů teprve dopomohla štěpanickým Valdštejnům k plnému rozkvětu panství a statku. Poklidná doba blahobytu trvala několik desetiletí až do rozmezí 15. století, kdy z mračen, stahujících se nad Královstvím českým, zlověstně se zablýskalo a zahřmělo. Pro Čechy potupné upálení náboženského reformátora Mistra Jana Husa 6. července Anno Domini v daleké Konstancii, zažehlo celonárodní požár s bouřlivými událostmi, během nichž se země tak jako dříve a potupně i později názorově vždy rozdělila. Všeobecné lidové hnutí mající za cíl obrodný proces, začalo se formovat do ozbrojených skupin a stmelovat v řádně vedené polní vojsko „polem pracující" s jasným posláním a ideou. Svoji pevnou záštitu si husité vybudovali na Hradišti hory Tábor pod vedením zkušeného trocnovského zemana Jana Žižky z Trocnova. Bylo hlásáno, že nadešel čas „skonání věků" a že jen pravověrní se mohou spasit na Sioně, Orebu, neb útěkem přímo do bratrského Tábora. To již postupně od roku 1419 vzplály větší boje a vojsko „Božích bojovníků" svádělo svá vítězná tažení za pravdu a náboženskou očistu a střetávalo se jak s cizími interventy v zástupech panských a pak pěti křižáckých výprav, vyslaných k potlačení českého kacířství, tak i s vojsky odrodilé české šlechty. Boj proti všem za zachování národa a všech posvátných cílů národní obrody se rozhořel. Dunivý rachot a hřmot vozové hradby řádů i mocný chorál písně „Kdož jste Boží bojovníci a zákona jeho", sám postačující k zahnání nepřátel, dolehl snad i sluchu obránců hradu Štěpanice, kteří uzavřeni se v něm s obavami vyčkávali, zda husitské vojsko táhnoucí Českým rájem u nezdařených dobývání hradu Kosti, Hrubé Skály a Trosek neodbočí sem, aby ztrestalo zrádné odpadnutí štěpanické šlechty. To se však nestalo, husité měli vyšší poslání a cíle, než se zdržovat s každým „hnízem" odporu, jak takové nazývali. Tak hrad Štěpanice, jenž plně se otevřel a nabídl ochranu svých zdí nepřátelům husitů, přečkal onu bouřlivou dobu napětí obav z husitských vojů celkem dobře, možná i pro svoji místní odlehlost kdesi v horách. Pozdější doba, po ukončení husitských válek, byla však stále nejistá a tak prakticky až do funkčního zániku hradu nebylo radno poklady v něm uschované odvážet. Mezi lidem kolovaly však dohady, kde asi zazděné nebo zakopané cennosti jsou. Plynula léta, která Čas pečlivě sčítal v roky, desetiletí, až dospěl do poloviny 17. století. To již jak význam hradu jako pevnosti pozbyl svého významu, tak populační rozrod hradních generací ustrnul a Osud zániku se pomalu naplňoval. Jednoho dne ještě naposledy sjel padací most přes příkop a skřípavý zvuk řetězů rumpálového navijáku navždy umlkl, aby most již více již více nebyl vyzdvižen, ani zas spuštěn. Poslední šlechtičtí rytíři Valdštejnové svůj pustnoucí hrad natrvalo opouštěli a prozatím ke hradu Brada a Lomnici směřovali. Na opuštěném a téměř pustém někdy panském sídle zanechali něco služebnictva k poslednímu jeho účelu, jako skladiště. Avšak zanedlouho, kdy ničeho nebylo vynakládáno na opravy a údržbu, především střešní šindele trouchnivěly, střechy pak děravěly, propadaly se pak stropy sálů, opuštěné sídlo bylo úplně ponecháno osudovému zániku. Doba začínala mít opět hrozivou podobu. Roku 1619 vzrušilo České království osudovou událostí svržením císařských místodržících z oken pražského

hradu. Ještě jen něco málo času zbývá k povstání Stavů českých, ještě na Hradě sídlí Bedřich Falcký, král – cizinec, neznající slova českého, ale to již nadchází agonie národa a jeho třístaletá poroba. Toho sychravého rána 8. listopadu 1620 zahřměla děla na Bílé hoře poslední rekviem a pak už jen vlna všeobecné zhouby přelila se prohranou bitvou z bojiště, aby záhy důsledky dolehla nejen na celé Království české, ale přenesla se vyvolanými událostmi dál za jeho hranice. Poslední akt zakončila 21. června 1621 truchlohra dohry staroměstskou popravou 27 českých pánů, stavu panského a měšťanského, direktorů evangelických Stavů českých. Začala vleklá, strašlivá válka třicetiletá. Jejich útrap a hrůz nebyl ušetřen ani náš kraj s ústřední Jilemnicí, Brannou, i pustým Štěpanicím hradem. Sice až v jejím závěru válečných bojů objevily se roku 1646 první žluté kabátce švédských jízdních kornet, všude obávaných a přinášejících jen zkázu a smrt. Švédy vypáleno hned prvním nájezdem městečko Jilemnice, z něhož zbyl pouze jediný dům, zvaný Na pecníku. A zhouba se na kopytech koní zběsilých nájezdníků valila dál. Dokončení příště.

Velmi starý snímek z dosud neznámého místa na hradě. Zbytky staveb vzaly za své aktivitami místních obyvatel či stavbařů silnice z Prakovic do Horních Štěpanic.

Zimní pranostiky na leden, únor a březen

LEDEN

V lednu mráz, těší nás, v lednu voda – věčná škoda.

Lednový déšť mokří pole a hnojí svaté pole.

Když v lednu deště lijí – to má sedlák po naději.

V lednu sníh a bláto – v únoru tuhé mrazy za to.

Co leden sněhem popráší – to únor vichrem odnáší.

Lednové mlhy – mokré jaro.

Mnoho sněhu v lednu – mnoho hřibů v srpnu.

1. 1. Na Nový rok déšť – o Velikonocích sníh.

4. 1. Čtvrtý den ledna mlhavý mnoho vlhka v létě a v podzimu přináší, s nimi mnoho nemocí.

6. 1. Tři králové mosty staví nebo je boří.

14. 1. Svatý Vigil z ledu mosty zřídil – když nezřídil, to je břídil.

15. 1. V den svatého Pavla poustevníka pěkný den – dobrý rok, větrný den – mokrý rok.

17. 1. Svatý Antonín poustevník přináší led nebo jej láme, nemá-li žádný – vyrobí ho hned.

18. 1. Na svatého Priska pod saněmi píská.

20. 1. Na svatého Šebestiána se musí někdo utopit nebo zmrznout.

21. 1. Svatá Anežka kape ze střišky – sedláče, schovej zhryzky.

24. 1. Svatý Tymotyj ledy láme; nemá-li je – nadělá je.

25. 1. Na svatého Pavla sníh či déšť – pro hospodáře zlá zvěst.

25. 1. V den obrácení svatého Pavla když je voda v koleji – šetřte v žlabě ojedí.

26. 1. Na svatého Polykarpa plná sněhu každá škarpa.

28. 1. Je-li Karel Veliký málo ledový – únor to zase napraví.

ÚNOR

Únor bílý – pole sílí.

Únorová voda – pro pole škoda.

Když únor vodu spustí – březen ji ledem zhustí.

Jestli únor honí mraky – staví březen sněhuláky.

Mnoho mlh v únoru přivodí mokré léto.

2. 2. Na Hromnice chumelenice – vesele se kouká sedlák ze světnice. Netrvá pak zima vice.

Co se nenapráší do Hromnic dveřmi, napráší se po Hromnicích děrou.

Když teče na Hromnice voda kolajou – sbírej, sedláčku, slámu kdekterou.

Taje-li na Hromnice – přilož do kamen, mrzne-li – po zimě amen.

Když na Hromnice ze střech teče – zima se dlouho povleče.

Pak-li o Hromnicích bouřlivo a sněžení – daleko již jaro není.

Kdyby o Hromnicích napadlo jen tolik sněhu, co je na černé krávě znát – bude úrodný rok.

3. 2. Na svatého Blažeje pije skřivan z koleje. Teče-li voda kolejí jen tolik, co by vozka střapec od biče smočil, čekej dlouhý len.

4. 2. Svatá Veronika seká ledy z rybníka. O svaté Veronice bývá ještě sanice.

5. 2. Svatá Háta bývá na sníh bohatá.

6. 2. Svatá Dorota stromy sněhem ometá.

Na svatou Dorotu rádo teče do botů a odmeť sníh od plotu.

12. 2. Na svatého Alexeje z hor se voda proudem leje.

18. 2. O svatém Šimoně schází sníh ze stráně.

24. 2. Na svatého Matěje každá myší díra se zavěje.

Po Matěji už liška po ledě nepřejde.

Prší-li na svatého Matěje – bude se brzy síti.

Na Matěje rampouchy – úrodný rok na mouchy.

Na svatého Matěje slunce pozře závěje.

BŘEZEN

V březnu prach co zlato, stříbro, med, ale sníh bývá pro osení jed.

Březnový sníh zaorati jest – jako když pohnojí se fest. Březnový sníh žere chléb.

Březen bez vody – duben bez trávy. Mokrý březen rolníky bývá nenáviděn.

Sníh v březnu škodí osení i vinné révě. Březen suchý – duben mokrý.

V březnu prach a v dubnu bláto – hospodáři kyne zlato.

Kolik mlh v březnu – tolik lijavců v roce.

Hřmí-li v březnu – sněží v květnu.

Suchý březen, mokrý máj, bude humno jako ráj.

Mnoho dešťů březnových – hubené léto.

Březnová mlha – po stu dnech lijavec.

V březnu dvě putny vody – jedna lžice bláta, v říjnu jedna lžíce vody – dvě putny bláta.

1. 3. Svatá Eudokije psa až po uši zavěje. Eudokie příznivá, ale blátivá.

7. 3. O svatém Tomáši sníh bředne na kaši.

9. 3. Na svatého Františka déšť – neurodí se brambory.

12. 3. Na svatého Řehoře plave led do moře.

Řehoř vytlouká ledy z lesa.

19. 3. Josefova širočina ničí poslední ledy.

Svatý Josef přichází na led s pantokem.

Sníh na svatého Josefa – urodí se hojně bílého jetele.

Svatý Josef staví boudy ze sněhu, Panna Marie je rozhazuje.

Je-li na Josefa pěkně – sněží na den Zvěstování Panně Marii.

25. 3. Na den Zvěstování Panně Marie déšť – urodí se rež.

Adolf Kašpar:
Kolo, kolo mlýnské…

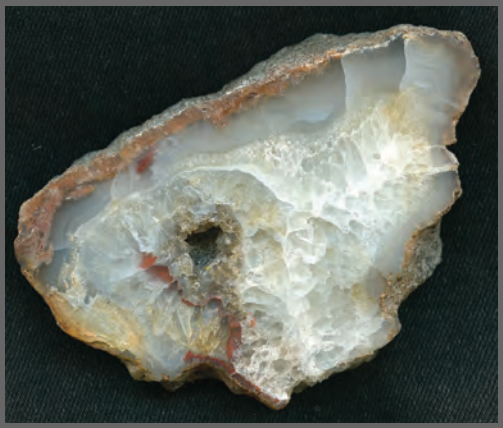

Adriana Hylmarová
REALITNÍ MAKLÉŘKA
NEXT | REALITY
| VRCHLABÍ
+420 608 406 606
www.nextreality.cz/adrianahylmarova
Vaše nemovitost, moje priorita

Variace přírody skrytá skrytá uvnitř kamenů

OHALENÁ PRACÍ JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

KŘEMEN – SiO_2 ametystový

naleziště: CZ Horka u Staré Paky
tvrdost: 5,6–7 (Mohse)
barva: šedobílá s kavernou
použití: šperkařství
zpracování: řezání, broušení, leštění,JF
užití: Pomáhá při vnitřmích srdečních nemocech. Uvolňuje a reguluje energii. Dodává živoní sílu a odvahu.

OPÁL – SiO_2 dentrický

naleziště: SK, Prešov (Dubník)
tvrdost: 4,5–6 (Mohse)
barva: hnědočerný, perleťový
velikost:: 60×45 mm
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Překonává problémy, utkvělé představy, výrazně pomáhá jednat objektivně a nestranně.

KALENDÁŘ SVOZU ODPADŮ V OBCI BENECKO NA ROK 2024

	LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN
Po	1 8 15 22 29	5 12 19 26	4 11 18 25
Út	2 9 16 23 30	6 13 20 27	5 12 19 26
St	3 10 17 24 31	7 14 21 28	6 13 20 27
Čt	4 11 18 25	1 8 15 22 29	7 14 21 28
Pá	5 12 19 26	2 9 16 23	1 8 15 22 29
So	6 13 20 27	3 10 17 24	2 9 16 23 30
Ne	7 14 21 28	4 11 18 25	3 10 17 24 31

	DUBEN	KVĚTEN	ČERVEN
Po	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
Út	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
St	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Čt	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
Pá	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
So	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Ne	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30

	ČERVENEC	SRPEN	ZÁŘÍ
Po	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30
Út	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24
St	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25
Čt	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Pá	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27
So	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28
Ne	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29

	ŘÍJEN	LISTOPAD	PROSINEC
Po	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
Út	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
St	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
Čt	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
Pá	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
So	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
Ne	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29

U P O Z O R N Ě N Í

Popelnice na odpad musí být uzavřené, na popelnicích a v prostoru okolo popelnic nesmí být odkládány neoznačené pytle.
Zákaz odkládání neoznačených pytlů v celé Obci Benecko!